Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…гэтэмнай 1921 оной …брийн 21-hээ гарана | № 176 (13982) | 1975 оной июлиин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

„Салют-4“ гэжэ замбуулинай научна станциин, „Союз-18“ гэжэ транспортна онгосын удаан саг соо ниидэлгэдэ бэлдэхэ ба ниидхүүлхэ хэрэгтэ хабаадаhан эрдэмтэд, конструкторнууд, инженернүүд, технигүүд ба хүдэлмэришэдтэ, коллективүүд болон эмхинүүдтэ
Совет космонавтнууд Петр Ильич КЛИМУГТА, Виталий Иванович СЕВАСТЬЯНОВТА

…тэ нүхэдүүд!

…уулинай дайдые шэнжэлхэ ба …, юртэмсын нюусануудые ойл…барилха хэрэгтэ Эсэгэ ороной … болон техникын, совет космо…дай туйлаhан онсо гайхамшаг …жалтые КПСС-эй Центральна …, СССР-эй Верховно Соведэй …ум, СССР-эй Министрнүүдэй …дьхэлээ ехээр ханан тэмдэглэнэ.

…ют-4» гэжэ совет научна станци … шадархи замбуулинай замаар … hара үлүүтэй соо амжалтатай…дэжэ ябана. Советскэ Союзай …уд, СССР-эй летчигууд-космо…уд нүхэд П. И. Климук, В. И. Се…нов замбуулинай энэ станциие …он ниидэжэ, Эсэгэ оронойнгоо …ной, бухы дэлхэй дээрэхи олон … хүнүүдэй дунда ехэ hонирхол, …схээ. Манай алдарта космонавт…он шадамар бэрхэ, моральна эр…арнуудтан, эрэлхэг зоригтой, …табьятай байhанаа элирхэйлэн …ба.

…гдэдэг экипажнуудтай замбуулинай научна станцинуудые бүтээhэн ба ниидхүүлhэн ушар замбуулин худар хүнэй нэбтэрэн оролгын шухала шэглэлнүүдэй нэгэн, юртэмсые саашадаа гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ, манай замбн түбиие тайлбарилан мэдэхэ шиидхэхы арга мүн байhаниинь нүхэд Климугай ба Севастьяновай хоёр hара үлүүтэй соо ниидэхэ үедэ лаблагдан баталагдаа. Эдэ космонавтнууд дэлхэйе, тэрэнэй атмосферые олон талаарнь шэнжэлхэ, Нарые, огторгойн бусад бэе бодосуудые шэнжэлхэ үргэн ехэ программа бэелүүлhэн, медико-биологическа туршалгануудые хэhэн байна. Геологидо, метеорологидо, географида, океан далайнуудые шэнжэлхэ хэрэгтэ, эрдэм наукын бусад hалбаринуудта научна нилээд ехэ hонирхол үүсхэмээр олон материалнууд абтаа.

Замбуулиндахи удаан сагай экспедициин амжалтатайгаар дүүргэгдэhэнтэй, түрэл газар дэлхэйдээ мэндэ hайн бусажа ерэhэнтэйтнай дашарамдуулан, хүндэтэ нүхэр Петр Ильич Климук, Виталий Иванович Севастьянов, таанадые, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет үнэн зүрхэнhөө амаршална. Танай гаргаhан баатаршалга — коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэлгын, Совет Эхэ оронойнгоо даалгабаринуудые дүүргэлгын гайхамшаг жэшээ болоно.

«Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станциие, «Союз-18» гэжэ транспортна онгосые ниидхүүлхэ бэлэдхэлые ба ниидэлгые ажалаараа хангаhан, КПСС-эй XXIV съездын хараалhан асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэргэтэ хубитаяа ехээр оруулhан эрдэмтэдые, конструкторнуудые, инженернүүдые, технигүүдые, хүдэлмэришэдые, коллективүүд болон эмхинүүдые халуунаар амаршалнабди.

Манай агуу ехэ Совет Социалис Эхэ оронойн, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туhада замбуулиниие шэнжэлэн ашаглаха ехэ программа бэелүүлхын тула саашадаашье шэн зоригтойгоор ажаллаха гээд хүндэтэ нүхэдүүд, таанар бүгэдэндэ этигэдэг байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Л. БРЕЖНЕВ Н. ПОДГОРНЫЙ А. КОСЫГИН

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

…-18» гэжэ замбуулинай онгосын … элидхэнэ:

…ээр «Салют-4» гэжэ замбууливучна станцяар, «Союз-18» гэжэ …ортна онгосоор 63 сүүдхын тур…амбуулин соогуур ниидээд, 1975 …олиин 26-да Советскэ Союздахи …даhан райондо буубабди.

…ют-4» гэжэ станци дээрэ научно…скэ, медико-биологическа шэн…үүд болон туршалгануудые хэ…араалhан программамнай сүм …дээ. Шэнжэлгэнүүдые хэхын ту…СССР-эй летчигууд-космонавтнууд …Губаревhаа, Г. М. Гречкэhээ халан абаhан эстафетэмнай амжалтатайгаар түгэсхэгдөө. «Салют-4» — «Союз-18» гэжэ замбуулинай түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлөө.

Шухала бүхы шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр, аппаратураар, экипажай ажамидарал хангаха найдамтай хэрэгсэлнүүдээр зэбсэглэгдэhэн «Салют» гэжэ замбуулинай станцинуудай эрдэм наукын ба арадай ажахын аша туhада удаан саг соо, аша үрэтэйгөөр хүдэлхэ арга боломжо хангажа шадаха байhаниинь үргэн ехэ шэнжэлгэнүүдэй, туршалгануудай бэелүүлэгдэхэ үедэ лаблагдан баталагдаба. Иимэ станцинууд жолоодоодошье, бэеэ даагаадшье амжалтатайгаар ниидэжэ шадаха байна.

Удаан сагай иимэ ниидэлгэ бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ этигэл найдабари үзүүлhэнэйнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Бэемнай hайн. Коммунис партиин, Советскэ правительствын шэнэ даалгабаринуудые дүүргэхээр бэлэн байнабди.

Онгосын командир КЛИМУК.
Бортинженер СЕВАСТЬЯНОВ.

«САЛЮТ-4» ГЭЖЭ СТАНЦИИН ЭКИПАЖ НИИДЭЛГЫНГЭЭ ПРОГРАММА ДҮҮРГЭЭД, ГАЗАРТАА БУСАБА
ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

…ют-4» гэжэ замбуули…учна станци дээрэ со…монавтнуудай хоёрдо…едици удаан саг соо …ээ амжалтатайгаар …ба.

…скэ Союзай Герой, …эй летчик-космонавт …овник Петр Ильич … Советскэ Союзай, … СССР-эй летчик-кос…, …хническэ эрдэмэй …ат Виталий Иванович …янов гэгшэдhээ бүри… экипажтай «Союз-18» …ранспортна онгосоhоо …hан аппарат 1975 …олиин 26-да Москва…аар 17 час 18 мину… Советскэ Союзай газар …араалагдаhан район…азахай ССР-эй Арка…оhоо зүүн-хойгуур …ометртэ буугаа.

… оронойимнай космонавтикын түүхэдэ эгээл удаан саг соо үргэлжэлhэн ниидэлгэ дүүрэбэ. «Салют-Союз» гэжэ комплекс 63 сүүдхэ соо ниидэhэн байна. Эрдэм, техникын, медико-биологическа шэнжэлгэнүүдэй, туршалгануудай элдэб янзын программые экипаж сүм дүүргээ. Шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдтэй үргэн ехэ материалнуудые «Союз-18» гэжэ онгосоhоо табигдаhан аппарат газарта буулгагдаhан байна.

Удаан саг соо замбуулин дайдаар ниидэхэдээ, космонавтнуудай бэе hайн ябаhан байна гээд даб дээрэ хэгдэhэн медицинскэ харалга элирхэйлэн гэршэлбэ.

«Союз-18» гэжэ транспортна онгосо «Салют-4» гэжэ замбуулинай станциhаа июлиин 26-да 13 час 56 минутада таhарhан байгаа. Онгосын тормозлодог түхеэрэлгэ хараалагдаhан саг соогоо хүдэлбэ. Космонавтнуудые hуулгаhан аппарат атмосферэ соогуур аргаахан үнгэржэ, дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буугаа.

1974 оной декабрь hарада эхилhэн «Салют-4» гэжэ станциин бүхы ниидэлгэ долоо hараhаа үлүү саг соо үргэлжэлжэ байна. Тэрэнэй түхеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ. Энэ үе соо станци Газарые 3352 удаа тойроо.

Советскэ Союзай Газар дээрэ, мүн СССР-эй Наукануудай академиин тусхай суднанууд дээрэ тодхогдон табигдаhан командно-хэмжэлгын бүлэг түхеэрэлгэнүүдэй ашаар станциин ниидэлгэ найдамтайгаар хангагдаhан байна.

«Салют-4» станциин ниидэжэ ябаха үедэ космонавтнууд Климук, Севастьянов, «Союз—Аполлон» гэжэ программа бэелүүлгэдэ хабаадаhан «Союз-19» гэжэ онгосын экипажтай — космонавтнууд Леонов ба Кубасовтай хоёр дахин холбоо тогтооhон байха юм.

«Салют-Союз» гэжэ комплексын удаан саг соо замбуулин дайдаар ниидэлгэ манай оронoй эрдэм техникын хүгжэлтэдэ шухала туhа хүргэхэ байна.

«Салют-4» гэжэ станци дээрэ совет космонавтнуудай экипажнуудай ниидэлгээ амжалтатайгаар дүүргэлгэ космонавтикын элитэ ехэ түйлалта болоно.

…СР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ
…ВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ, СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР П. И. КЛИМУГЫЕ …НИНЭЙ ОРДЕНООР, «АЛТАН ОДОН» ГЭЖЭ ХОЕРДОХИ МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

…ют-4» гэжэ замбуулинай станци, «Союз-18» гэжэ …ртна онгосо дээрэ удаан саг соо амжалтатай hайнаар …эйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаhа… түлөө Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космо…хэр **Климук** Петр Ильичые **Ленинэй** орденоор, «**Ал…н»** гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха.

…тскэ Союзай Герой нүхэр П. И. Климугай баатар… хүндэлэлдэ геройн эхэ нютагта бронзо бюст табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

…сква, Кремль.
…75 оной июлиин 27.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ
СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙ, СССР-эй ЛЕТЧИК-КОСМОНАВТ НҮХЭР В. И. СЕВАСТЬЯНОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР, «АЛТАН ОДОН» ГЭЖЭ ХОЕРДОХИ МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

«Салют-4» гэжэ замбуулинай станци, «Союз-18» гэжэ транспортна онгосо дээрэ удаан саг соо амжалтатай hайнаар ниидэhэнэйнь, тиихэдээ эрэлхэг зориг, баатаршалга гаргаhанайнь түлөө Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт нүхэр **Севастьянов** Виталий Ивановичые **Ленинэй** орденоор, **«Алтан Одон»** гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха.

Советскэ Союзай Герой нүхэр В. И. Севастьяновай баатаршалгын хүндэлэлдэ геройн эхэ нютагта бронзо бюст табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль.
1975 оной июлиин 27.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

…ют-4» гэжэ замбуули…учна станциин, «Со…» гэжэ транспортна он… замбуулин соогуур … ниидэлгэдэ бэлдэлсэ… ниидхүүлhэн эрдэм… конструкторнууд, инже…уд, технигүүд, хүдэл…эд болон космонавт… — бидэнэр коллекти… ба эмхинүүдэймнай …риндэ саг үргэлжэ …тэ үзүүлдэгэйнь ту…ус ниидэлгын түгэс…энтэй дашарамдуулан … хүргэhэнэйнь, үнэн …эй үгэнүүдтэйгээр …лhанайнь түлөө …С-эй Центральна Коми…, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

«Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци дээрэ научна ба арадай ажахын шухала удха шанартай ехэ бүлэг шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые амжалтатайгаар хэжэ дүүргэhэнээ Советскэ Союзай Коммунис партиин болохоёо байгаа XXV съездэдэ зорюулнабди.

«Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станциин hэлгэдэг экипажнуудтайгаар удаан саг соо замбуулинда ниидэhэниинь тэрэнэй ехэ арга боломжонуудтай, үрэ түгэс байhые лаблан батални. Суглараhан дүй дүршэлые хараада абажа, иимэ станцинуудай бүридэл байгуулалжые саашадаа улам нарижуулан hайжаруулха, тон шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр ба научна аппаратурануудаар зэбсэглэхэбди.

Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор шэнжэлхэ ба ашаглаха Эсэгэ оронойнгоо программа дүүргэхынь тула манай коллективүүдтэ партиин, правительствын зүгhөө али тухай харюусалгатай зорилгонуудай даалгагдаhые hайн ойлгонобди.

Манай хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулдагайнь, Совет космонавтикые хүгжөөхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодогойнь түлөө КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди.

Замбуулинай техникые эрдэм наукын, арадай ажахын бүхы hалбаринуудай аша туhада саашадань хүгжөөхын тула хамаг эрдэм мэргэжэлээ, хүсэ шадалаа зорюулхабди гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Ленинскэ Центральна Комитедые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые, Советскэ правительствые найдуулнабди.

КПСС-эй XXV съездые ажалай амжалтаар угтыя!

ХОЁР ХАЛААНДА ХҮДЭЛГЭГДЭНЭ

«Тэжээл бэлэдхэлгэдэ — бүхы хүсэеэ!» Иимэ уряа доро «Маяк» колхозой гэшүүд үсэд шангаар ажаллажа байна. Энэ жэлдэ 3000 центнер ногооной гурил гаргаха даабари абаhан П. А. Вишняковой бригада бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Сабшалан дээрэхи hайн ногоо хэрэглэнгүй, харин хуряахада бэрхэтэй газарай ногоо сабшажа, гурил гаргаха агрегадтаа зөөнэ. Мүн хуhанай, улянгирай набша намаа суглуулжа, витаминна тэжээлдэ хэрэглэгдэнэ.

Хүсэд оньhожоруулагдаhан энэ бригадада олон хүн байхагүй. Бригадир Павел Андреевич өөрөө ногоо сабшадаг. Тэрэниинь механизатор Н. А. Ивлев агрегадта зөөдэг уялгатай.

Ногооной гурил гаргадаг агрегадые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула тэрэниие хоёр халаанда хүдэлгэнэ. Эндэ П. И. Павлова эршэмтэйгээр ажаллана. Мүнөө эдэнэр 500 центнер ногооной гурил гарганхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. **М. К. Вишнякова** ногооной гурил мэшээглэнэ. 2. **И. Г. Иванова, П. И. Павлова** (зүүн гарhаа) АВМ-04 агрегадта орохо ногоо бэлдэнэ. 3. Тракторист **Н. А. Ивлев** агрегадта ногоо зөөнэ.

Н. ЕФИМОВЭЙ фототекст.

ГЭЭГДЭГШЭД БАЙХАГҮЙ

Юhэдэхи табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, КПСС-эй XXV съездые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэhэн Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ажалшадай үүсхэлые манай совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд халуунаар угтажа, өөhэдынгөө урдахи зорилгонуудые тодорхойлоод байна.

Совхозой малшад, шубуушад табан жэлэй түсэбhөө гадуур 10 мянган центнер мяха (тэрэ тоодо 5 мянган центнер шубуунай мяха), 5200 центнер hү, 1.500 мянган үндэгэ гүрэндэ тушааха гэжэ шиидээд, мүнөө үедэ үсэд шангаар ажаллана. Нугаhа үсхэбэрилдэг Иннокентий Ульяч Гусевай бригада нугаhанай мяха гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэб үнгэрhэн июнь hарада дүүргэнхэй. Дүршэл ехэтэй нугаhашан Серафима Васильевна Филонова дальбараануудые дэгжээхэ түсэбөө мүн лэ июньдэ дүүргээ. Антонина Анохинагай даадаг инкубаторна станциин коллектив мүн лэ табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлээд байнхай.

hаалиин фермэнүүдэй коллективүүдшье түрүү зэргэдэ ябана. Михаил Захарович Карачунай даадаг фермын коллектив hү haaxa табан жэлэй июлиин тэн багаар дүүргэhэн жэшээтэй. Эдэнэр зунай зүлгэ ногоон дээрэ үнеэдээ оролдосотойгоор бэлшээжэ, hү шэмыень дээшэлүүлнэ, хямда сэнтэй продукци ехээр абана.

Совхознай июлиин 1-нэй байдалаар 10.206 мянган үндэгэ үйлэдбэрилжэ, табан жэлэйнгээ түсэб нэгэ миллионоор үлүүлhэн байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 500 мянган үндэгэн абтаха юм.

Тарялан, сабшалан дээрэ ажалладаг хүнүүдшье малшадhаа дутуугүй амжалтатай. Илангаяа хартаабхашадай hайнаар хүдэлhэнэй ашаар совхознай үнгэрhэн дүрбэн жэлдэ гүрэндөө 58.706 центнер хартаабха тушаажа, табан жэлэйнгээ түсэб 22 мянга гаран центнерээр үлүүлээ hэн. Мүнөө жэлдэ үшөө 10 мянган центнер тушаагдаха. Тиигэжэ бүхыдөө табан жэлэй түсэбhөө гадуур 32 мянган центнерhээ доошо бэшэ хартаабха худалдагдаха гээшэ.

Энэ амжалтада манай хартаабхашадай аша габьяа ехэ. Механизаторнууд Константин Сидорович Хлыстов, Филипп Федорович Шигаев, Василий Яковлевич Суворов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг хартаабхашадай оньhожоруулагдамал звенонууд жэл бүхэндэ баян ургаса туйлажа, хартаабха ургуулха табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэhэн байха юм. Байгша ондо эдэнэр 202 гектарта хартаабха hуулгаад, мүн лэ hайнаар ургуулжа байнхай. Үрэhээ hуулгаhаар лэ тэдэнэр тарилгынгаа хойноhоо оролдосотойгоор харууhалдаг, хэдэн удаа борнойлоод, мүнөө зурууд хоорондохи газарыень элдүүрилнэ.

Орооhо таряа болон бусад ургамалнуудые абаха түсэбшье яhала урагшатайгаар дүүргэгдэнэ. Табан жэлэй туршада гүрэндөө 30 мянган центнер таряа тушааха түсэбтэй байбал, үнгэрhэн дүрбэн жэлдэ тэрэнээ 29.612 центнертэ хүргөө hэмди.

Теэд бидэнэр тарялан дээрэhээ малда тэжээл бэлэдхэжэ абаха хэрэгтэ гол анхаралаа табидагбди. Тиимэhээ тэжээлэй ургамалнуудые ехээр тарижа, ургасыень дээшэлүүлхэ гэжэ оролдонобди. Энэ жэлдэ гансахан горох-обёосой холисо 2100 гектарта таригдаhан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой бүхы отделенинүүдтэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри захалжа байна. Июлиин эхээр ногооной гурил гаргаха АВМ-0,4 машина хүдэлгэгдэжэ эхилээ hэн. Энээнэй хүсөөр мүнөө жэлдэ 600 тонно ногооной гурил гаргахабди. Гадна 52 мянган центнер үбhэ, 18 мянган тонно силос дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхээр оролдогдоно. Тиигэжэ нёдондонойхиhоо нилээд ехэ тэжээл бэлэдхэгдэхэ хараатай.

Ингэжэ үйлэдбэриингөө бүхы hалбаринуудые урагшатайгаар хүгжөөжэ байhанай ашаар жэл бүри олзо оршотой гарагдана. Табан жэлэй дүнгөөр хамтадаа 9 миллион гаран түхэриг сэбэр олзо оруулагдаха хараатай. Энэмнай Кабанскын нугаhанай фабрика барихада гаргашалагдаhан мүнгэн зөөрине тэхэрюулхэ жэшээтэй.

Жэл бүри сэбэр олзотой гаража байhанай ашаар үйлэдбэриин болон культурно-ажаhуудалай барилга өөhэдынгөө хүсөөр горитой ябуулнабди. Жэшээнь, 500 үнеэнэй hү hаалиин комплексно байра бүтээгдээд, тэндэ оньhожоруулгын түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо байнхай. Мүн 700 үхэр нэгэн доро шахан таргалуулха комплекс бүтээгдэнэ. Мүнөө байрын ханануудынь бодхоогдоо. 500 мянган дальбараа дэгжээхэ томо байра баригдаха гээд, тэрэнэй hууринь годхогдонхой. Мүн нугаhануудые шахан таргалуулха байра баригдаха. 90 үхибүүдэй байха комбинат бүтээгдэжэ, бэлэн болоо тоhной. Эдэ бүхы барилганууд бидэнэр өөhэдынгөө хүсөөр хэнэбди. Ингэжэ манай совхозой малшад тарялашад энэ түгэсхэхы жэлээ амжалтатайгаар дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур ехэ продукци гаргажа, түрэл партиингаа XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха байнабди. Энэ үедэ гээгдэгшэд байхагүй.

А. ХМЕЛЕВ,
Кабанскын совхозой директор.

ЭЛБЭГ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Ёнгорбойн совхозой хүдэлмэришэд ниитынгээ адууhа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын тулада тэмсэжэ эхилхэдээ, аймагайнгаа бусад ажахынуудай хүдэлмэришэдые энэ шухала кампаниие богони болзор соо, бүтээсэ ехэтэйгээр, шанар hайнтайгаар дүүргэе гэжэ уряалhан байна. Тиихэдээ бүхы арга боломжонуудаа хаража, тооложо үзөөд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа.

Үбhэ хуряалгые хүдэлмэриин 25 хоног соо түгэсхэхөөр Ёнгорбойн совхоз хараална. Энэ хугасаа соо 27860 центнер үбhэн бэлэдхэгдэхэ. Тэрэнэй тоодо 7700 центнер олон жэлэй таригдамал ногоон сабшагдажа, hүрилэгдэхэ юм. Гадна 520 центнер витаминна үбhэн татагдаха, 4500 центнер сенаж, 2000 тонно силос дарагдаха. Тиихэдээ сенаж даралгые 6—7 үдэр соо, силос даралгые августын 10 болотор дүүргэхэ зорилготой.

Энэ шухала хүдэлмэри хэхэдээ, сенаж болон силос даралгын технологиие наринаар баримталжа, болзор сагыень хараадаа абажа хэхэбди гэжэ механизаторнууд үгэеэ үгөө.

Хэлэhэндээ хүрэхын тулада ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ зорилго совхозой үбhэшэдэй урда табигдана. Жэшээлхэдэ, тракторай косилка, тармуурай ажалай бүтээсые 20 процентээр, бусад хүдэлмэриин — 40 процентээр дээшэлүүлхэ гэhэн уялга абаhан Ёнгорбойн үбhэшэд ямар ехэ харюусалга бэедээ даажа абаhанаа hайн ойлгожо, габшагайгаар хүдэлжэ эхилбэ.

Мүнөө жэлдэ ургаhан ногоогоо, бүхы сабшалангаа сабшажа абахын тулада шугы бургааhанай оёорые, ой тайгын соорхойнуудые, намаглиг газарнуудые сабшажа гар хажууршадай звенонуудые олоор эмхидхэhэн ушар баhал ехэ удха шанартай гэжэ hанагдана. Энээнэй ашаар 500 центнер нэмэри үбhэн абтаха ёhотой гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд найдана.

Иимэ үндэр уялгануудые абаад байхадаа, бүхы арга боломжонуудаа дүүрэнээр хэрэглэхэ ёhотой байhанаа тус ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд hайн ойлгоно. Тиимэhээ үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар горитой хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүд үбhэшэдэй звенонуудта үдэр бүхэндэ, отделенинүүдэй дунда долоон хоног бүхэндэ гаргагдажа байха юм.

Ёнгорбойн совхозой үбhэшэдэй үүсхэлые КПСС-эй Захааминай райкомой бюро, аймсоведэй гүйсэдком хамтынгаа заседаниин шиидхэбэреэр hайшааба.

Гадна тэжээл бэлэдхэлгын габшагай hара соносхохо гэhэн шиидхэбэри абтаа. Июлиин 21-hээ августын 21 болотор энэ хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэхэ. Тус хүдэлмэрииe хүтэлбэрилхэ аймагай штаб эмхидхэгдэбэ. Штабай начальнигаар аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Б. Д. Очиров томилогдоо.

Ф. ДУДАРИЕВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ХАЛУУН АМАРШАЛГА

Түгэсхэхы жэлэй хоёрдохи кварталда үйлэдбэриин эрхим амжалта туйлаhанайнь түлөө, Металлургын үдэртэй дашарамдуулан, металлургиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ И. И. Костюков Зэдын комбинадай коллективые халуунаар амаршалhан телеграмма эльгээбэ.

Хоёрдохи кварталай туршада валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбтэ даабаряа 104 процент, продукцияа саашань дамжуулан худалдаха түсэбөө 101,9 процент дүүргэhэн энэ коллектив Захааминай аймагай промышленна нэгэдэхи бүлэгэй предприятинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илаhанда тоологдоо. КПСС-эй райкомой ба аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг Металлургын үдэртэ зорюулагдаhан баяр ёhололой суглаан дээрэ комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэ барюулагдаа.

Д. УРБАЗАЕВ.

ГАЙХАМШАГ ҮЕ САГТА МҮНДЭЛӨӨ

Стахановска хүдэлөөнэй эхилһээр 40 жэлэй ой мүнөө жэлдэ түйсэхэнь. Энэ хүдэлөөн болбол шэнэ общество байгуулагшадай олон түмэнөөрөө гаргаһан ажалай баатаршалга, социалис мүрысөөнэй хүгжэлтын шэнэ шата болоһон байна.

1919 оной хабар түрүүшын коммунис субботнигуудта хабаадагшадай һайн дуранай габшагай ажалые В. И. Ленин агуу үүсхэл гэжэ нэрлээ һэн. Гушаад онуудта олон мянгаад габшагай бригаданууд бии болоһон ушар, удаань стахановска хүдэлөөнэй айхабтар түргэнөөр дэбжэн дэлгэрхэ баадал Ленин багшын нигэнэ хэлэһэн сэсэн мэргэн үгэнүүдые улам батадхаа һэн: социализмын үедэ ажалай мүрысөөн «үнхэөрөө үргэнөөр, үнхэөрөө олон түмэнэй хабаадалгатай» дэлгэрхэ байна.

Үнэхөөрөө олон түмэнэй хабаадалгатай энэ гайхамшаг хүдэлөөнэй мүндэлөөн гараһан тухайда угай бэлигтэ алдар тэрэ үеын хүдэлмэрилэгшэд алтан зүрхэ үгтэнэ хөөрэжэ үгэхэ байха. Гүрэн түрэнгөө, орон нютагайгаа, тэрэнэй бүхы баялигые бүтээгшэ тэ эзэд болоһон совет хүдэлмэрилэгшэд, тарнагшад ойн дэлгэн бүхэ, оюун бэлигтэ, баатар габьяае түрэн дэлгэжэ зондо харуулжа бушуу.

1935 оной августын 30-най һүни Центральна-Ирмино гэжэ Донецкэ шахтын забойщик Алексей Стаханов халаан соогоо (тэрэнь 5 час 45 минута соо үргэлжэлөө) алхаар 102 тонно шулуу нүүрһэ малтажа гаргаа. Тэрэ үедэ тогтоогдоһон нормоһоо арбаад дахин үлүү. Хүдэлмэриин нормые арбан дүрбэ дахин үлүүлээ! Удаань сентябрь һарада А. Г. Стаханов гайхамшаг шэнэ амжалта туйлаа — халаан соогоо 227 тонно эрхим шанартай шулуу нүүрһэ малтажа гаргаа...

Нимэ онсо удхатай мэдээсэлнүүд яаралтайгаар хэблэлдэ, агаарай долгиндо гараһан байна. Шахтерой энэ туйлалта тэрэ үеын хүнэй нормые хубилгаба. Социалис гүрэнэй экономико хүгжөөхэ, бэеэ хамгаалха һүр хүсыень шангадхаха хэрэг ССР Союзай эрхэтэн бүхэнэй гарта гээд энэ ушар эли тодоор харуулһан байна. Донецкэ шахтерой гайхамшаг үүсхэл түргэнөөр дэлгэрбэ. Промышленностиин бүхы һалбаринуудта: текстильнэ, металлургиин, машина бүтээлгын, түмэр харгын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөөгэй ажалшад шахтерой үүсхэлые үргэнөөр дэмжэлэй. Эрхим туйлалта ажалын, ажалай бүтээсэ эрид шууд дээшэлүүлхын түлөө олон түмэнэй хүдэлөөн Стахановай нэрээр дэлгэрдэг болоо һэн.

Манай оронойн экономикын хүгжэлтын нэгэ тон шухала шатадахи түүхын хуудаһа иража, тэрэ үеын хэдэн тоо дурадхая. Донбассай шахтерой үүсхэлэй гараһаар удаа жэл болоод байхада, стахановецуудай тоо 992,6 мянган хүн болобо, 1938 оной эхиндэ энэнэрэй тоо 1593,1 мянган хүн болонхой байба. Социализмын арад зоной оюун бэлигэй алишан тухайгаар хүгжэдэг, ажалай үүсхэлэй дали жэгүүртэй байһые энэ тоонууд дахин дахин гэршэлжэ байна бшуу.

«Шэнэ ёһоор ажал эмхидхэхэ, технологи нарижуулха, үйлдэбэри дээрэ ажалаа зүбөөр хубаарилха, мэргэжэлтэ түсэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэй хамһабарин ажалһаа сүлөөлхэ, хүдэлмэриин газарта ажалаа эрхим һайнаар эмхидхэхэ, ажалай бүтээсэн хурдан түргэнөөр дээшэлүүлхэ хэрэгтэ стахановецууд...» гэжэ стахановска хүдэлөөнэй тодорхойлжо, 1935 оной декабрь һарада болоһон партиин Центральна Комитедэй Пленум тэмдэглээ һэн.

Стахановска хүдэлөөн дэлгэрүүлхэ, ударидаха тухайда тодорхой заабари партиин Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй тогтоол дотор үгтөө һэн. Энээнэй үндэһөөр стахановска хүдэлөөн хэдэ хаанагүй дэлгэржэ эхилбэ. Манай республикада промышленностиин гол үндэһэ табигша паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд энэ хүдэлөөндэ идхэбхитэйгээр хабаадаба. Тиихэдэ тус заводой цехүүдэй нэгэндэ хойноһоо ашаглалгада үгтэжэ байһан үе һэн, 1937 он заводой барилгын түгэсэжэ, бүхы цехүүдэй хүдэлмэри эхилхэн жэл болоно түүхэдэ оронхой. 1938 оной хабар гүрэнэй комиссаар завод абтажа, ашаглалгада оруулагдаа һэн. Инганэ Улаан-Үдын ПВЗ — Буряадай гигант Хүнэ нэрэтэй, зэрлиг тайга соо бодожо, буряад нютагай шэнжэ шарай хубилгаба. Үсэгэлдэрэй малшад ябаһан буряад зонород ханинартаяа хамта шэнэ мэргэжэлдэ һуража, малшанай ташуурые уран нарин зэбсэгээр һэлгэлэй. Промышленностьда хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхын тулада хүдэлмэришэдэй һуралсал үргэнөөр эмхидхэгдэдэг һэн. Энээнтэй хамта промышленна үйлдэбэриин хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэхэ хэрэг үргэнөөр табигдаба. Буряад оронойн промышленностиин элитэ командирнууд П. Н. Бурлов, А. С. Асеев гэгшэд эндэһээ эхилһэн намтартай.

Буряадай гигантын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрбэ. 1935 оной декабрьда заводто 300 стахановецууд бии болоод байба. Иигээд лэ стахановска хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрбэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл улам улам олошоролой. Республикын бэшэ бэшэ предприятинуудта энэ хүдэлөөн дэлгэрһэн байна. Тиин энээн тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтохын аргагүй.

Агуу үүсхэлэй, тэрэнэй уг залгаламжалагша стахановска хүдэлөөнэй һайн һайхан ёһо заншал улам үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Мүнөөнэй хүдэлмэришэдэй үүсхэл, эдэбхи, социалис Эхэ оронойнгоо экономико, һүр хүсэ бэхижүүлхын тулада хамтаараа гаргадаг үүсхэлдэ энэ заншалай үргэлжэлэл харанабди.

Стахановска хүдэлөөнэй эхилһэн сагһаа хойшо оронойн экономико урагшаа ехэ алхам хээ, эрдэм техникэ ехээр хүгжөө, хүн зоной эрдэм болбосорол дээшэлээ. Энээнтэй хамта ажалшадай мүрысөөн, тэрэнэй шэнжэ шанар нилээдгүй хубилһаниинь ойлгосотой. Энэ хүдэлөөнэй дээдэ шата болохо ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Юһэдэхи табан жэл түгэсхэлэйнгөө шатада оробо. Байгша оной түсэб, бүхы дээрэнь табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө мүрысөөн жэлэй эхинһээ дэлгэрэнхэй.

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр, ажалай амжалтаар угтахын тулада Улаан-Үдын Ленинскэ Комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой, мүн Улаан-Үдын гэр-барилгын комбинадай хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, промышленностиин, транспортын, барилгын организацинуудай бүхы коллективүүдые социалис мүрысөөндэ уриһан байна.

Прибор бүтээлгын заводой коллектив юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб бүхы талаһаань болзорһоонь уридшалан дүүргээд, продукци бүтээн гаргалгаяа 2,5 дахин ехэ болгохо, 1975 оной угтамжын түсэбһөө үлүүлэн хэдэн мянган түхэригтэ продукци гаргажа худалдаха, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулһанай ашаар жэлэй дүүрэтэр продукци түсэбһөө гадуур оруулха гэһэн уялга абанхай. Гэр барилгыншье комбинат мүн лэ ехэ уялга абаа.

Эдэ коллективүүдэй үүсхэлые хаа хаанагүй дэмжэнэ, промышленна, барилгын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд партиин XXV съездын хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, ажалайнгаа эршэ улам шангадхан ажаллана. Табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн коллективүүд улам улам олошорно. Болохоёо байгаа партийна съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргагша Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор-бүтээлгын заводой коллектив промышленна продукци гаргажа худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь уридшалан сүм дүүргэбэ. Социалис мүрысөө бодотоор эмхидхэһэнэй ашаар техническэ, эмхидхэлэй, социальна ба хүмүүжүүлгын үлхөө ехэ асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэһэнэй ашаар ажалай иимэ амжалта туйлагдаа бшуу.

Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хахад жэлэй дүн гаргагданхай. Промышленность продукци худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 102 процент дүүргээ. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 5 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаришье дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо промышленностьда ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлээ. Нэгэ жэгдэ һайнаар хүдэлжэ, ажалдаа амжалта туйладаг предприятинууд олон. Жэшээнь, «Электромашина» завод продукци гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээд, нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 21 процентээр үлүү ехэ продукци худалдаа. Мүн Хурамхаанай леспромхоз, Шэнэ Бэрээнэй механическа завод, хүүргэмүүдэй металлическа хэрэгсэлнүүдые гаргадаг завод, «Теплоприбор» завод, нарин сэмбын комбинат болон бусад түрүү коллективүүдые тооложо болоно.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ профсоюзай организацинууд гол үүргэ дүүргэдэг байна. Олондо соносхохо, ажалай үрэ дүн сасуулха, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ гэһэн ленинскэ ёһо гуримуудые мүрысөө эмхидхэхэдээ бодотоор бэелүүлхэ шухала гээд «Социалис мүрысөө саашадаа улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо тэмдэглээтэй. Промышленна, барилгын, транспортна болон бусад предприятинуудай, колхоз, совхозуудай профсоюзуудай организацинууд энэ талаар ехэ ажал ябуулна.

Түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ социалис мүрысөөнэй гол шухала дүн болоно. Энээниие хараадаа абажа, профсоюзай организацинууд энэ хэрэг бодотоор хүтэлбэрилнэ. Жэшээнь, «Забайкалец» комбинадай түрүү предприятинуудай, нарин сэмбын комбинадай профсоюзай комитедүүд түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тулада ехэ хүдэлмэри эрхилнэ. Хурамхаанай, Итанцын леспромхозуудта түрүү дүй дүршэлэй һургуулинууд хүдэлжэ байдаг. Ажалай түрүү аргада, ажалые һайнаар, эрхим шанартайгаар эмхидхэхэ оншо аргада модо бэлэдхэлэй 75 бригада, леспромхозуудай олонхи хүтэлбэрилэгшэд эдэ һургуулинуудта һүүлэй хоёр жэлэй туршада һуража гараһан байна.

Нарин сэмбын комбинадта стахановска хүдэлөөнэй 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа, социалис мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байгаа. Цехүүдтэ гол шухала мэргэжэлтэдэй конкурс-харалган соносхогдонхой. Энэ мүрысөөндэ шэнэ үүсхэл, түрүүшүүл, түрүү коллективүүд шалгаран гараа. Комбинадай 170 түрүүшүүл 5 жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл соо дүүргээ. В. И. Желновагай, Е. М. Клишкинагай, А. Г. Худяевагай цехүүд болон хэдэ хэдэн бригаданууд эдэнэй тоодо ороно. Түрүү дүй дүршэл хэрэглэһэнэй ашаар комбинадай 600 хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, 1976 оной түсэбөөр ажаллана. Мүнөө комбинадай бүхы хүдэлмэрилэгшэд партиин XXV съездын хүндэлэлдэ ажалай бэлэг барижа, иимэ нэрэ олохын түлөө тэмсэжэ оронхой.

Урдамнай ехэ зорилгонууд табигданхай. Табан жэлэй түгэсхэхы шатые амжалтатайгаар дүүргэжэ, 10-дахи табан жэлэй түсэб бэелүүлхэ найдамтай һуури табиха болонобди. Бүхы юумэнэй шанар һайжаруулха зорилго тон шухалада тоологдоно. 10-дахи табан жэл — шанарай түлөө тэмсэхэ шата болохо гээд нүхэр Л. И. Брежнев онсолон хэлэһэн байна. Тиимэһээ социалис мүрысөөнэй туг шанарай түлөө тэмсэхэ гэһэн уряа доро эмхидхэгдэхэ болоно. Совет профсоюзууд энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаха, үйлэдбэриин ашаа үрэ ехэдхэхэ, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө мүрысөө толгойлхо болоно.

В. ТИТОВ
профсоюзуудай Буряадай областной Совиедэй түрүүлэгшэ.

Гусиноозерско ГРЭС-эй түрүүшын энергоблок түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тушаагдаха юм. Эндэ ерэһээр лэ электростанциин монтажна участогай ахамад инженер Федор Миронович Елисеев, котельнэ цехэй начальник Анатолий Семенович Зарецкий, барилгын участогай профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ Владимир Васильевич Ерофеев гэгшэдтэй танилсагдаа. Эдэ нүхэднай Эхэ оронойнгоо хэдэн электростанцинуудай барилганууд дээрэ олон жэлдэ ашаа үрэ ехэтэйгээр ажаллаһан, баян дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд байба. Жэшээлхэдэ, Елисеев Красноярска ГЭС барилсаһан, Зарецкий Бийскэ ТЭЦ дээрэ олон жэлдэ ажаллаһан, Ерофеев Прикпинский ГЭС-эй барилгада хабаадаһан.

Үнгэрэгшэ жэлэй майн 15-да эндэ ерэһэнээ һананаб. Тиихэдэ ГРЭС-эй барилгын талмай дээрэ 180 метр үндэр утаа татаха мантан томо хоолойн һуурииие бетоноор хушажа эхилээ һэн. Самосвал машинын жолоошон Георгий Михайлов түрүүшын гурбан метр бетон эндэ шудхан адхаа бэлэй. Тэрэ гэһээр жэлһээ үлүүтэйхэн болобо. Энээхэн хугасаа соо станциин утаанай бүдүүн хоолой тэнгэри харбан, зуун метр шахуу ургаба. Арматурна, гагнуурин цехүүд, бетон хэдэг завод, кислородно станци, ашаглалгада тушаагдаха котельнэ, автобаза, хэдэн олон складууд. Тэдэнэй ажалшад өөһэдынгөө урдахи ажалые эдэбхитэйгээр, амжалтатайгаар бүтээнэ. ГРЭС-эй гол корпусой уһа сэбэрлэхэ, түлишөөр хангаха түхеэрэлгэнүүд, уһа бүлэхэ станци, бетоноор хушагдаһан харгы түсэбэй ёһоор бүтээгдэнэ. Жэшээнь, гол корпусой барилга дээрэ хүдэлмэришэд гурбан халаанда ажаллана. Виктор Ильич Масаловай хүтэлбэрилдэг «Спецэнергомонтаж» управлениин бригада энэ корпусой хабсаралга хэжэ байна. 22 монтажнигууд дүрбэн звено болгогдонхой. Тэдэнэй гурбаниинь түхэреэн сүүдхэ соо түмэр конструкцинуудай хабсаралга хэнэ, дүрбэдэхи звенонь тэдэндэ хэрэгтэй юумые бэлэдхэнэ. Масаловай бригадынхид хабсаралгые үндэр бүтээсэтэйгээр, һайн шанартайгаар ябуулна, машина, техникээ дүүрэнээр, нарин нягтаар ашаглана.

Александр Мочаловай хүтэлбэрилдэг звено илангаяа шалгарна. 100 тонно ашаа үргэхэ шадалтай кран тэрэнэй мэдэлдэ бии. Александр абарга томо кранай эди шэдиие һайнаар ойлгонхой, шадал сооонь хүдэлгэдэг болонхой. Энэ нүхэрнай Красноярска алюминиева комбинат барилсаһан, комбайнова завод бүтээлсэһэн дүй дүршэлтэй, нарин мэргэжэлтэй нүхэр юм. Тэрэ чертеж һайнаар ойлгодог, тиимэл хадаа түмэр-бетон плитэнүүдые табихадаа нэгэшье алдуу эндүү гаргадаггүй, барилгашадай дунда хүндэтэй болонхой.

Виктор Масаловай хүтэлбэрилдэг бригадынхид КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсонхой, халаанайнгаа даабарине 130—140 процент дүүргэнэ.

Григорий Шерстнев барилга дээрэ олон жэлэй туршада хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон хүн юм. Тэрэ Буряадай Ленинэй ордента оперо болон баледэй театрай байшан барилсаһан намтартай.

Республикынгаа ниислэл хото Улаан-Үдэдэ ниилээд олон гэрнүүдые, соёлой болон совет эмхи зургаануудай байшангуудые барилсаһан юм. Мүнөө Трудовая гудамжада 34 бүлэ айлай ороxo байрын гэр барилсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: электрогагнууршан Г. Шерстнев.
В. НИКОЛАЕВАЙ фото.

ГРЭС-эй БАРИЛГА

ГРЭС-эй гол корпусой барилга дээрэхи ажал һүниндөөшье замханагүй. Утаа татажа абаха, котельнэ отделенинүүдэй мостовой крануудые дэлгэжэ эхилхэ гээшэ энэ участогай хабсаргагшадай ойрын зорилго юм. А. И. Симоновэй, Г. М. Лоншаковай бригаданууд утаа татажа абаха отделенидэ хабсаралгын хүдэлмэри ябуулна.

Үглөө мүнөө котелой блогуудые хабсаралга эхилхэнь. Энэ хадаа ехэшье, орёошье хүдэлмэри юм. Мантан томо котел хабсаралга хэдэн шатануудта хубаагданхай. Тэрэнэй аяар 111 блогуудые хабсаралга, барабан тодхолго энээнэй оройдоол түрүүшын шата болоно. Графигай ёһоор котел хабсаралгада хоёр һара үгтэнэ, һүүлээрнь котелой гидравлическа туршалга ахилхэ. Энэ ажалда мүн лэ хоёр һара хэрэгтэй. Удаань к и с л о т н о - гидравлическа угаалга гэжэ байха. Энэ ажалые ноябриин 25 болотор дүүргэхээр хараалагдана.

Котельнын һуури табижа, блогуудые тодхоһоной һүүлээр хэдэн олон бүдүүн, нарин трубопроводууд хабсаргагдаха юм. Энэ ажал тогтоогдоһон болзорһоонь нэгэ бага гээгдэжэ ябана. Дүрбэн һара соо 11 мянган тонно металл хабсаргаха хэрэгтэй. Сүүдхэдэ дунда зэргээр 100 тонно металл хабсаргагдаха болоно бшуу.

Юрий Самсонов залуушуулай бригадые хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй нүхэд эбтэй, эетэй, ажалша бэрхэ, харюусалгатай зорилгонуудые бэелүүлжэ шадаха хүбүүд. Залуу хүдэлмэришэд аяма халуундашье, һалхи шуургандашье барилгын толгой эрьемэ үндэртэ эрэлхэг зоригтойгоор хүдэлжэл байдаг.

И. М. Самохваловай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд котелой блогуудые хабсаргаха бэлэдхэл хэхэ юм. Тэдэнтэй зэргэлэн хабсаргалгын уужам талмай дээрэ И. М. Максимов, В. Г. Серых гэгшэдэй бригаданууд аһан шадалаараа хүдэлнэ. Котельнэ цехэй хабсарагшад хахад жэлэйнгээ түсэбые хараалагдаһан болзортоо дүүргэһэн байна.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй, хэдэн мянган хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэлгэ хадаа хараалагдаһан зорилгонуудай амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ шиидхэхы удха шанартай. Түмэр конструкцинуудые хабсаргалгын түлөө харюусадаг түрүү прораб Б. Н. Кондратенко, прораб Г. Е. Федотов, хабсаралгын ахалагша прораб Н. И. Семин, прораб И. И. Антонов гэгшэд гол корпусто хүдэлмэришэдэй ажалые шадамараар эмхидхэнэ, ажалай журам нарин наар сахина.

ГРЭС-эй барилгын талмай дээрэ үдэр бүри ажалшад нэмэжэл байна. Братск, Шэтэ, Норильск хотонуудһаа бүхы бригадануудаараа хүнүүд Сэлэнгэ нютаг ерэнэ, мүнөө ГРЭС-эй барилга дээрэ 500 гаран слесарь-хабсаргагшад, 300-гаад шахуу электро-гагнууршад, зуугаад инженернүүд, технигүүд, ажаллабашье, мэргэжэлтэд үшөөшье дутаһаар.

Саг болзор яаруулна. Тиимэһээ үдэр ерэхэ тума барилгын ажал үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Ушар юуб гэхэдэ, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй дүүрэтэр 200 мянган киловатт электрын элшэ үгэхэ түрүүшын энергоблок ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана ха юм.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

РОССИН АРАДАЙ АЖАХЫН АМЖАЛТАНУУД

РСФСР-эй арадай ажахые 1975 оной нэгэдэхи хахадта хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл

КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахые бэлдэн, Россин Федерациин ажалшад түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар 1975 оной түрүүшын хахадта экономикоёо, соёл культураяа дээшэлүүлһэн, арад зоной байдал улам һайжаруулһан байна.

Нэгэдэхи хахад жэлдэ арадай ажахын түсэбэй гол даабаринууд дүүргэгдээ, зарим һалбаринуудта үлүүлэгдээ.

Промышленностиин гол шухала зүйлэй продукци үйлэдбэрилжэ, худалдаанда гаргаха талаар хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленна үйлэдбэриин ургалта жэлэй түсэбэй ёһоор 6,6 процент байха ёһотой һаа, 7,3 процентдэ хүрэһэн байха юм. Хахад жэл соо ажалай бүтээсэ 6,2 процентээр дээшэлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин ургалтын 85 процентнь туйлагдаһан байна. Промышленна продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха түсэб дүүргэгдээ. Ашаг олзо 11 процентээр дээшэлбэ.

Промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудта продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдээ гэбэл: электрын элшэ хүсэн—4; түлишын промышленность—8; хара ба үнгэтэ металлурги—5; химическэ ба нефтехимическэ промышленность—11; машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга—11; ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарһанай промышленность—5; барилгын материалнуудай промышленность—6; хүнгэн промышленность—5; эдеэ хоолой промышленность—4 процентээр, соёлой ажаһуудал хангалгын, ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 10 процентээр дээшэлһэн байна.

РСФСР-эй промышленна бүхы министерствэнүүд, Москва ба Ленинград хотонуудай, мүн Камчатска, Магаданска, Шэтын областьнуудһаа, Хальмагай АССР-һээ гадна, бүхы автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай промышленность продукци гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

Бүхы республика дотор промышленна продукциин гол шухала зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн—315 миллиард киловатт-час; нефть (газай конденсат оруулалсан).—200 миллион тонно; газ—55,6 миллиард кубометр; шулуу нүүрһэн—190 миллион тонно; автомобильнууд—844 мянган; тракторнууд—127 мянган; хүдөө ажахын машинанууд—971 миллион түхэригэй; комбайнууд: орооһо хуряадаг—47,7 мянган, хартаабха малтадаг—4,8 мянган, силос дарадаг—8,7 мянган; бүхы зүйлэй бүд—3648 миллион дүрбэлжэн метр; оёмол зүйлнүүд—5,4 миллиард түхэригэй: арһан гутал—173 миллион паар; мяхан (промышленна аргаар буйлуулагдаһан)—2,2 миллион тонно; малай тоһон — 307 мянган тонно, часы—23,2 миллион; шаажан—шабар аяга амһарта—256 миллион; радиоприемнигууд ба радиолонууд—2,5 миллион; телевизорнүүд—1,9 миллион; мотоциклнууд ба мотороллернууд—382 мянган.

Нэгэдэхи хахад жэлдэ сернэ кислота, юумэ угаадаг синтетическэ зүйлнүүд, нефтеаппаратура, эдеэ хоолой, мяха-һүнэй ба загаһанай промышленностьда хэрэглэгдэхэ технологическа түхеэрэлгэнүүд, эдэнэй запас частьнууд, хэдэ хэдэн зүйлэй бүд, гадар хубсаһан, арһан гутал, велосипедүүд ба мотовелосипедүүд, загаһаар буйлуулагдаһан эдеэ хоолой зүйлнүүд ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй гэжэ РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Хэдэ хэдэн предприятинууд шухала хэрэгтэй ассортиментын, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилжэ гаргаагүй байна. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые, түүхэй эд ба материалнуудые, хүдэлмэриин саг ашаглаха талаар дутуу дунданууд дайралдана.

Колхоз, совхозууд хабарай тарилгын түсэб дүүргээ гээд РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Энэ жэлдэ республикын хэдэ хэдэн районуудай колхоз, совхозууд үбһэ сабшаха, тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэреэ урда урдын жэлнүүдэйхиһээ эртэ эхилһэн, орооһото ургамалнуудые үргэнөөр хуряажа захалһан байна.

Нёдондо жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй жэшэбэл, колхоз, совхозуудта мяхан—3, үндэгэн—9, һү үйлэдбэрилгэ халта дээшэлүүлэгдэһэн байха юм.

Хара хүрьһэгүй зоныг ажахынуудта мяха, һү, үндэгэ үйлэдбэрилгын ургалтын хэмжээн бүхы РСФСР соохиһоо дээгүүр байна. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи хахад жэлэй арадай ажахын түсэб дүүргэгдээ.

Нэгэдэхи хахад жэлдэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэн ба колхозууд 6,3 миллиард түхэригэй мүнгэ һомолһон байна. Энэнь, 1974 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулхада, 9 процентээр ехэ.

Элдэб оньһон техникээр, минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр хүдөө ажахые хангалгын түсэб дүүрээ. Тиихэдэ орооһо хуряадаг комбайнуудые бүтээхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгэ 1,7 триллион тонно-километртэ хүргэгдөө гэхэ гү, али 1974 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, 7 процентээр дээшэлһэн байна. Хэлхеэ холбооной предприятинууд (почто, телеграф, телефон, радио) ниитэ продукци үйлэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Тиигэжэ 1974 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, хэлхеэ холбооной продукциин хэмжээн 8 процентээр дээшэлбэ.

Гүрэнэй мүнгэ һомол... ашаар 1975 оной н... хахад жэлдэ 13,2 ... түхэригэй гол жаса ... гада оруулагдаа. Энэ... дондо жэлэй энэ үе... 6 процентээр дээшэ...

26,5 миллиард ... гэхэ гү, али үнгэрһэ... түрүүшын хахадайхи... суулхада, 10 процен... мүнгэн республикын ... ажахые хүгжөөлгэдэ ... һөө һомологдоо. ... дээрэ ажалай бүтээс... процентээр ургаа. ... хабсаралгын хүдэ... өөрынь үнэ сэн хямд...

Гэхэтэй хамта, бүх... публика дотор гол ф... дые, үйлэдбэриин ху... дые ашаглалгада оруу... сэб, мүнгэ һомолого... гэгдээгүй байна гэжэ... гай мэдээсэл дотор ... лэгдэнэ.

Түрүүшын хахад ... дунда зэргээр 59,9 ... хүн РСФСР-эй арада... хыда хүдэлһэн байна. ... нёдондо жэлэй нэгэда... хадайхиһаа 1,2 милио... нөөр олон болоно.

Хүдэлмэришэд ба ... хаагшадай һарын ду... салин хүлһэн 152 ... болоо гэхэ гү, али 1974 ... нэгэдэхи хахадайхиһаа 4 ... центээр дээшэлээ. Н... жасаһаа үгтэдэг ... түлбэринүүдэй, хүнгэл... нүүдэй ашаар салин ... 204 түхэригтэ хүрөө ... али 4,5 процентээр ... Колхознигуудай ажала... бэри 4 процентээр ... һэн байна.

Түрүүшын хахад ... нөөсэлгын кассануудта ... зоной хадагалдаг ... 3,2 миллиард түхэриг... хэ гү, али 7 процент... мээ.

Гүрэнэй ба коопера... худалдаа наймаанай ... раанай эрьесэ (тэрэ ... ниитын эдеэ хоол ору... сан) 58,6 миллиард ... ригтэ хүрөө. Тиигэжэ ... процентээр дээшэлһэн ... юм. РСФСР-эй худа... наймаанай эмхинүүд ... раанай эрьесын түс... 100.9 процентээр дүү...

Хүн зоной ажаһуудал... галгын хэмжээн, нё... жэлэй түрүүшын хахад... лэйхитэй жэшэбэл,—8 ... центһаа үлүүгээр, хүдөө... тагта 12 процентээр д... һэн байна. Ажаһуудал... халгын хахад жэлэй ... дүүргэгдээ.

Гүрэнэй мүнгэ һомоло... гэр байрын-барилгын ... рацинуудай мүнгэ зөөри... гашалгын ашаар 17,1 ... лион дүрбэлжэн метр тал... тай баншан гэрнүүд бари... һан байна. Гэхэтэй ха... гэр байрын, соёлой-ажа... далай барилгын, гэр б... капитальнаар заһабари... хахад жэлэй түсэб дүүр... дээгүй.

Арадай гэгээрэл, ... культура һайжаруулха ... лаар амжалтанууд ту... даа. Хүн зоние медици... талаар хангалга һайжа... лагдаа.

1975 оной июлиин 1... байдалаар РСФСР-эй хүн... ной тоо 134,1 миллио... хүрэһэн байна.

(ТАСС)

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ТАРЯАН ХУРЯАГДАА

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр.). Узбекистанай таряалан дээрэһээ һүүлшын комбайнууд гараба. Эндэ 660 мянга гаран гектарһаа ургаса хуряагдан абтаа.

УРГАСА ХУРЯАЛГАДА ҺАЙНААР БЭЛДЭНЭ

БАРНАУЛ. (ТАСС-ай корр. А. Шпаков). Алтайн таряа тушаажа абадаг пунктнууд ургаса хуряалгада бэлдэгдэн дүүрэжэ байна. Ажахынуудһаа ороһон орооһо таряан 60 ехэ элеватор ба талха татадаг комбинадта абтаха юм.

Бэлэдхэлэй пунктнуудта 1000 шахуу автопогрузчик хабсаргагдаа. Эдэнь хэдэхэн минута соо бүхэли автопоезднуудһаа орооһо буулгаха аргатай. Түмэр замай эшелонуудта орооһо ашаха, складта оруулха, хатааха поточно ба автомат лининүүд заһагдаа. Орооһо хатааха бүтээсэ ехэтэй хэдэн зуугаад түхеэрэлгэ бэлдэгдээд байна.

ҺАЙЖАРУУЛАГДАҺАН ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ ХАДАЛГА ХЭГДЭНЭ

ПСКОВ. (ТАСС-ай корр. М. Амаев). Псковой газар дээрэ ургаса хуряалгын хүдэлмэри урданайхиһаа хоёр долоон хоногоор урид эхилбэ. Түрүүшын зуугаад тонно орооһо таряан колхоз, совхозуудай оньһожоруулагдамал тоогууд дээрэ адхагдаа. 600 мянган тонно гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо гурбанай нэгэ хубяар ехэ ешмээн, хара таряа, шэниисэ хуряахые областиин таряашад шиидэнхэй. Энэ жэлдэ эдэ ургамалнууд ниилээд ехэ талмай дээрэ һуулгагдаһан байна. Гэбэшье орооһото ургамалнуудай ургаса илангаяа һайн. Намаг налхитай газар хатаажа, тарилга хэгдээ.

МАНТАН ТОМО БУУРСАГУУД

ДУСТИ. (Таджигай ССР). (ТАСС-ай корр. Я. Нудель) Кумсангирска районой ажахынууд орооһон болгогдохо кукуруза хуряажа захалба. Энэ жэлдэ кукурузын буурсагууд мантан томо юм. Таарүү һайн болзорто тарилга хээд, ургасын хойноһоо һайнаар харууһалһанай, минеральна үтэгжүүлгэ элбэгээр оруулһанай, уһалһанай ашаар үндэр баян ургаса абтаһан байна.

Ургасын хуряагдаһан газарта уһалалга хэгдэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулагдадаг юм. Тиин тэжээлэй элдэб ургамалнуудые хоёрдохёо тариха байна.

КОМБАЙНУУД УЛЬҺАНАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). Энэ жэлдэ Белоруссида ульһан урдынхиһаа эртэ эдеэшэбэ. Брестскэ, Могилевско, Гродненско областьнуудай олон ажахынууд энэ ургамал хадажа захалба.

Республикын колхоз, совхозууд 4 мянга гэхэ гү, али нёдондо зунайхиһаа 600-гаар олон комбайн хээрэ гаргагдаа. Тиигэжэ энэ хүдэлмэрэе һураггүй хурдан түргөөр бэелүүлхые хүсэнэ.

АЛАС-ДУРНЫН АБРИКОС

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр. Н. Лагунова). Амар шадарай саадууд соо абрикосой ургаса хуряажа захалба.

Хэдэхэн жэлэй урда тээ энэ үрэ жэмэс эндэ таригдадаггүй һэн. Элитэ мэдээжэ селекционер, Алас-Дурнын хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор, ВАСХНИЛ-ай академик Г. Т. Кузьмин зэрлиг абрикосые Мичуринай гаргаһан эрхим һайн сортнуудтай ниилүүлжэ, амтаараа һайн Алас-Дурна зүгэй сортнуудые бии болгоһон байгаа. Мүнөө Хабаровска, Приморэйн хизаарнуудай, Амарай областиин үрэ жэмэстэ саадуудта, совхозуудта, туһалбариин ажахынуудта абрикосой плантацинууд бии болгогдонхой.

ҮНЕЭДЫЕ МАШИНААР ҺААГШАДАЙ VII КОНКУРС

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр. Б. Иртышский). Машинаар үнеэдые һаагшадай бүхэроссин VII конкурсын туг Ленинград шадархи «Детскосельское» гэжэ фирмын гол совхоздо намилзуулагдаба.

Россин 67 область, хизаар ба автономито республикаһаа 100 шахуу һаалишан энэ мүрысөөндэ хабаадана. Адли мэргэжэлтэдтэйгээ хаба шадалаа туршаха эрхэдэ хүртэхын тула конкурсдо хабаадагшад хүшэр бэрхэшээлтэй зам гаталһан байна. Машинаар үнеэ һаадаг 360 мянга гаран хүн түгэсхэлэй уулзалгада хабаадахын түлөө түрүүлэн мүрысөө. Конкурсын түрүүшын үдэр 24 хүн хаба шадалаа туршаһаа байна. Мүрысөөн 6 үдэр соо үргэлжэлхэ.

БАМ-Тыда участок дээрэ ... шын поездын ... лагдаһанай хойно ... жэлэй барилгын ... шадаха хүдэлмэри... Якурин ... Звездный ... зайда ябуулагдана ... нүүд эндэ ... данхай. Түмэр ... рельснууд ... дэгүүр табигдаж...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... лоошон Сергей ... ченко эгээл түрүү... зэргэдэ ... Звездный ... Хүүргын дэргэдэ ... рилгын хүдэлм...

ТАСС-ай фотохроника.

ЗЭДЫН СОЁЛШОДТО БАЯРТАЙБДИ

Зэдын аймагай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэй бэлигтэн манай колхоздо ерэжэ, зүжэг наада харуулхань гэжэ дуулахадаа, ехэтэ баясаа һэмди.

Уданшьегүй айлшаднай хоёр автобусоор ерэжэ, тэрэл үдэртөө Хүлэрэнтын һаалиин гүүртэ дээрэ концерт табижа, малшадай магтаал һайшаалда хүртөө. «Зүжэг наадыетнай ехэл һонирхожо хараабди. Саашадаа иимэ уян нугархай хатарнуудые, ирагуу илдам дуунуудые гүйсэдхэжэ, хүн зониие урмашуулжа ябахыетнай хүсэнэбди. Манайдаа ходо айлшалжа байгыт!» — гэжэ малшад хандаһан юм.

Үдэшэниинь колхозой түб ерэжэ, нилээд баян программатай концерт харуулаа. Соёлой байшангай дэргэдэхи автоклубые даагша Л. Шишмарева концертые шадамар бэрхээр ударидаа. Шог наадатай үгүүлэлнүүдые өөрын онсо маягтайгаар хэлэхэдэнь, хүнүүд бүхы сэдьхэлһээ һайшаагаа. Гадна Л. Лазарева, Л. Хохлова, А. Дементьева, В. Стряпунина гэгшэд ород арадай дуунуудые хонгёо һайханаар гүйсэдхөө. Аха дүү совет арадуудай хэды хатар гүйсэдхэһэн Н. Каладина, А. Фролова хоёрые һайшаажа нэрьемэ эльга ташалгаар үдэшөө.

Зэдын соёлшодто баяр баясхалан хүргэнэбди.

Ц. ДОРЖИЕВ.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ХОЛЫН КОСМОСТО ЗОЛГОЛДООН

Галта, үхэлтэ байлдаанда
Габьяа солоёо мүнхэлһэн,
Хүн түрэлтэниие фашизмын
Хүндэ дарлалтаһаа абарһан,
Бата найдалта Соведүүдэй
Баатар зоригто сэрэгшэд,
Хожомдохысо хожомдожо
Хоёрдохи фронтын нээгдэхэдэ,
Эльбэ гэдэг мүрэн дээрэ
Эб найрамдалай заншалаар,
Ашата габьятай геройнуудай
Америкын солдадуудтай.
Гар гараа барилсаа һэн
Гаһар гоёор тэбэрилдээ һэн.
Шагта, монетэ, патроһуудаа
Шагнал шэнгеэр абалсаа һэн.
Гааһануудаа андалдажа,
Гашуун утаа бааюулаа һэн.
Хатуу охитой духаряагаа
Халима дүүрэнээр уулсаа һэн.

***

Арба гаран жэлнүүдтэ
Амгалан ажаһуухадаа,
Эхэ Совет оронойманай
Эрдэмтэдэй илалтаар,
Бүмбэрсэг газар дэлхэйе
Бүһэлэн ниидэһэн «спутнигай»
Баран бүхы арадуудта
Баяр. гайхал асараа һэн...
Газарай түрүүшын космонавт
Гагаринай космосые дабахада,
Хэды поэдүүд үршөөжэ,
Хэды арадууд юрөөгөө һэм...
Мүнхэн гэрэл туяата
Мүнхэ малаан һарынгаа,
Ара талын зурагые
Асаржа манай буулгахада,
Дэлхэйн хэды газетэнүүд
Дэлгэмэл хуудаһаа шэмэглээ һэм?
Хэды магтаал зэдэлжэ,
Хэды гайхал хэлэгдээ юм?

***

Америкын астронавтнарай
Алхалжа Һара дээрэ ябааша,
Эгээл тэрээхэн оршондо
Эхэ Совет оронойманай
Найман мөөритэ луноход,
Найдалтайгаар харгылаа һэн...
Һарын үнэтэ бодосые
Һанаһан соогоо асараа һэн...
Эльбэ мүрэнэй уулзалгаһаа
Эгээл гушан жэл болоод,
Газарай хүрьһэн дээрэ бэшэ
Гаһар хүйтэн космосто,
Соведүүдэй, Америкын
хүбүүд
Солото космонавтнар,
астронавтнар
«Союз», «Аполлон» онгосонуудаа
Сохом батаар хабсарба.
Оньһото «ордон» онгосонуудтаа
Оролсожо айлшалалсан,
Харбаһан һомондол хурданаар
Харгылжа ябаһан онгосонуудтаа
Гар гараа барилсажа,
Гаһарханаар золгобо,
Англи, ород хэлэн дээрэ —
Амар мэндээ андалдаба...
Гүрэнэй тугуудые
Гүн удхатайгаар абалсажа,
Хоёр болгогдоһон медальнуудаа
Хожом уулзажа хабсархаар
Хоорондоо андалдажа,
Космосой дурасхаал болгобо...
Нарһан ногоон мододойнгоо
Нангин амиды үрэһэдые
Орон орондоо тарихаяа
Омог баяртай андалдаба...
Америкын ямар штадта
Архангельска, Волгын нарһадай
Ашань болохо сагдуулнууд
Арюуханаар ургагша ааб?
Совет сүлөөтэ оронойманай
Социалис али республикада,
Холын Америкын нарһахан
Хонгорхоноор задарагша ааб?

***

Агууехэ удха шанартай
Агаар космосой уулзалга,
Гаһар хүсэтэй гүрэнүүдэй
Гар гараа барилсалга!
Үнэншэ хүнүүдэй зүрхэнинь
Өөрөө таажа сохилнол!
Мандаха агуу найрамдалай
Магтаал дуунууд зэдэлнэл!

Б А М-а й БАРИЛГАШАДТА ТУҺАЛНА

Баргажанай аймагай газар дайда дээгүүр Байгал-Амарай түмэр харгын барилгада хэрэгтэй технике ба элдэб ашаан үдэр бүри уһаар ба хуурай газараар зөөгдэжэ байдаг болонхой.

Энэ талаар илангаяа Байгал далайн эрьедэ оршодог Баргажанай адаг поселогой түргэ ехэ юм. Жэшээлхэдэ, энэ поселогто ашаа саашань дамжуулан ябуулха «Бамтоннельстрой» трестын бааза эндэ оршоно. Үбэлдөө мүльһэн харгыгаар, харин зундаа энэ баазаһаа ехэ хэмжээнэй ашаан Нижне-Ангарск, Курлы ба Уоян тээшэ ябуулагдана.

Мүльһэн харгы «наһагүй», харин ашаан уһаар ябуулагдаха болоно. Тиимэһээ дабайн суднануудта түргөөр ашаа ашахын тула эндэхи пристань дээрэ шэнэ пирс баряа хэрэгтэй болоод, энэ жэл апрель соо эхилэгдэһэн юм. Барилгашадай бригадые урдань пристаниин начальник байһан И. Б. Добханов ударидан эбэрилнэ.

Июнин 5-да пирсын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдажа, лихтер ба баржануудта ашаан тээгдэжэ, ехэ барилга тээшэ зорюулагдаһон байна.

— Навигациин эхилһээр Курлы тээшэ 11-дэхи тоннельнэ отрядта хэрэгтэй элдэб түхеэрэлгэ 3 лихтертэ, 3 баржада ашажа ябуулаабди. Тэрэ түхеэрэлгэнүүд туннель барихада хэрэглэгдэхэ юм. Хамта дээрээ Хойто Байгалай аймаг руу 2 мянган тонно ашаан уһаар эльгээгдээд байна. Эдеэ хоолой зүйл, элдэб түхеэрэлгэнүүд, барилгын материал, нүүдэл гэрнүүд, хүсэ ехэтэ автомашина, экскаватор, кранууд, гэхэ мэтэ ашаанууд БАМ-да эльгээгдэнэ гээшэ, — гэжэ баазые даагша П. К. Колмаков хөөрэнэ.

Энэ пирс дээрэ ашаа тээхэ мүнөөнэй хүсэ ехэтэ техникэ тодхогдонхой. Жэшээлхэдэ, 25 тонно ашаа үргэдэг «ДЭК-25» түхэлэй хоёр кран ажаллана.

Һаяхан барилгашад энэ пирсын хоёрдохи ээлжээе ашаглалгада үгэбэ. Игэжэ ашаа ябуулга бүри ехэ болоо. Эндэһээ «Роза Люксембург» гэжэ лихтер ба 401-дэхи баржа шэнэ ашаа тээгээд холын замда мордоо.

Илья Коношенкин, Николай Молчанов, Анатолий Иванов, Карен Кирокосян ба комсомол хүбүүн Валерий Федоров гэгшэд пирсын барилга дээрэ ехэ һайнаар ажаллана.

Н. ГАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ пирсын барилга.

Г. ШЕЛКОВНИКОВОЙ фото.

РАССКАЗ БЭШЭХЭДЭ ХЭР БЭЛЭН БЭ?

Энэ асуудалда, минии һанахада, эхилэн бэшэгшэд тодо һонороор харюусажа шадахагүй хэбэртэй. Миил нюдэндэнь торосолдоһон, ухаандань шүүд халта хадуугдаһан юумэн тухай яаруу түргэнөөр «шурьюулжархёод», газетын редакцида ябуулжархина. Теэд бэшэһэн юумэнинь зохёол болоо гү? Герой гэжэ нэрлэгдэхээр хүнэйнь абари зан, түхэл шэнжэ хэр зэргэ шэрээгдээб? Ухаан бодол хүлгүүлмэ, сэдьхэл доһолгомо образ гаража шадаа гү? Редакцида ерэһэн рассказуудтай танилсахада, залуу бэшэгшэдэй нэгэниинь шье иимэ асуудал табинагүй. Зураглал, тэмдэглэлшье байг хамаагүй, тэрэнээ рассказ гэжэ нэрлэжэрхинэ.

Үнэн дээрээ рассказ болбол прозын эгээ хүндэ, орёо хүшэр жанр болоно. Хэмжээгээр багашагшье һаа, ехэ юумэн тухай хөөрэнэ. Тиимэһээ үлүү һарюу юумэ шаһангүй, тодо һонороор, уран хурсаар бэшэхэ шухала.

Жэшээнь, Цыбикжап Найданов «Шоодобори Данзан» гэжэ рассказ Захааминһаа эльгээгээ. Энэнь рассказ болоогүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юундэ? Гэнэн хонгор аашатай, шогууша хүхюун абари зантай ангуушаниие зураглан харуулха һэдэлгэтэй. Муунь гэхэдэ, бүхы юумэ худхажархёо, Данзанай түхэл шэнжэ тобойжо гаранагүй, ямаршье удхагүй, үнэхөөрөөшье шашаг шалюун хөөрөөндэ дарагдашоо. Рассказ, найруулгын, тэрэнэй гол түлэб байгуулалтын ёһо гурим автор мэдэнэгүй. Данзан тухай нэгэл тиимэ һонигүйгөөр хөөрэжэ байһанаа, хаанаһаашьеб даа «тэнэг Даша», Гунтаб, Долгор хүгшөө гэхэ мэтые асараад, хүсөөр шахуу няажархина. Данзанай абари зангые, түхэл маягые зураглан харуулха хэрэгтэ эдэнэр оройдоо хабаатай бэшэл.

Эхилэн бэшэгшэдэй олонхинь онтохоной маягта түшэглэн юу хээ бэшэхые эрмэлзэнэ. Буряад арадай аман зохёолой баялигые хэрэглэжэ, хэлээе баяжуулхаа, уран найруулгын олон янзын аргануудые халан абахаа оролдоһониинь һайшаалтай. Теэд үнэн дээрээ бүхы бэшэлгэнь онтохоншье, рассказшье бололожо биранагүй. Иимэл ушарһаа ангууша Данзанай хөөрөөн һонигүй гэхэ гү, али тон иимэрхүү хөөрөөе хэзээшьеб даа дуулаһан шэнги һанагдана.

Сэхыень хэлэхэдэ, Цыбикжап Найданов манай редакцида үнинэй бэшэжэ байһан эдэбхитэнэй нэгэн гээшэ. Нютагайнгаа ажалша бэрхэ хүнүүдые магтаһан, тэдэнэй ажал хэрэгые, һанал бодолые харуулһан зураглал болон тэмдэглэлнүүдые бэшэжэ байдаг. Тэдэнь манай газетэдэ саг үргэлжэ гаража байдаг. Зүгөөр уран зохёолой талаар биранагүй. Урда тээнь гараһан шэнжэлэлнүүдтэшье эдэ мэтын дутагдалнуудыень зааһан байхабди. Зүб тобшолол хэнгүй, үнөөхил хуушанайнгаа зүргөөр ябажа ябана.

Онтохоной маягтайгаар бэшэһэн зүйлнүүдые Г. Гэсэгжапова Хэжэнгэһээ эльгээнэ. Эрхим һайн гэжэ һанагдаһан бүтээлнүүдынь газетэдэмнай хэблэгдэжэл байдаг. Юу хэлэлтэйб гэхэдэ, зарим онтохонуудынь үнинэй мэдээжэ болонхой, хаанашьеб даа уншагдаһан шэнги һанагдаха юм. Жэшээнь, һаяшаг эльгээһэн «Ган-Булад», «Мэргэн-Толи хүбүүн» гэжэ хоёр онтохыень манай газетын уншагшад һайн мэдэхэ. Арад зоной дунда үргэнөөр мэдээжэ болоһон зүйлнүүдые буулгажа, үнэтэй сагаа гаргажа байнхаар, урдань дуулдаагүй, бүришье удха түгэлдэр онтохонуудые эльгээхэдэ болохоор бэлэй.

Д. Дугаров манай газетэдэ үнинэй бэшэдэг. Очерк, зураглал болон статьянуудынь хэблэгдэжэ, олонниитэ уншагшадай магтаалда хүртэжэ байдаг. Ахын үзэсхэлэнтэ гоё байгаалиие, нютаг зонойнгоо абари зангые, һанал бодолые зураглан харуулха талаар нилээд шадабаритай болоһон байха юм. Гэбэшье рассказуудынь уран найруулгын, удхын талаар биранагүй. Ухаан бодолоороо шүүжэ гаргаагүй, доторой гүйсэгүй, сюжедэй хүгжэлтын талаар бүришье хилбархан «зохёолнуудые» редакцида эльгээнэ.

Жэшээнь, «Тулалдаан» гэжэ һүүлшынхи рассказ дотороо гуринха зайгуул хүгшэн шонотой хотошо нохойн тулалдаһые харуулха һэдэлгэтэй. Рассказ найруулгын ёһо гурим хазагайруулагдаһан, тиимэһээ бүхы юумэн худхаршаһан байна. Эхиниинь шье, эсэсыньшье адли. Доторой хүгжэлтэ үгы. Шонын хэрзэгы муухай аашые шүүмжэлнэгүй, харин бахархан хаража байһан мэтээр зохёоно. Мяхаша амитанай хотондо ороһон ушар юуб гэхэдэ, «Сүрэн хүгшэн үни сагһаа хойшо һүзэгшэ хүн байшоо». Хотон соонь шоно ороогүй, харин сабдагууд ороод, нохойтойнь тулалдажа, нүергөө татажа байгаа бшуу. Шонодо бажуулгаһан хонидоо харахадаа тэсээгүй, «нюдэнэйнгөө хабтадай бархирба, хонидоо хайрлаба, халаглаба» гэхэ мэтэшэлэн бэшэһэниинь һонигүй, рассказай мүр сараашье байхагүй.

Хотошо нохойнь үнэхөөрөө тулалдаа юм гү, али үгы гү? Мэдэхын аргагүй. Сүрэн хүгшөө минил бархираад, бурхандаа зальбараад үлэнэ. Юунэй түлөө энэ рассказ бэшэгдээб? Хүмүүжүүлхы ямар удхатайб? Автор өөрөөшье харюусажа шадахагүй байха янзатай.

Бэшэжэ шадаха юумээ бэшэхэл хэрэгтэй. Темээ оложо шаданагүй.

«Атаархалга» гэжэ рассказ Л. Гомбоев Хэжэнгэһээ һаяшаг эльгээбэ. Тус «зохёолой» удхань тон юрын, хилбархан. Багша һаалишан хоёрой бэе бэедээ мэеэрхэлгые, атаархалгые автор харуулха гэжэ оролдоо. Юун тухай рассказ бэшэхэмааб гэжэ ойлгожо ядахадаа, автор намайе хүлисүүжэг, дэн лэ жэжэ темэ абаһан байна. Сэхыень хэлэхэдэ, багша һаалишан хоёрой мэеэрхэхэ, атаархаха ушар шалтагаан үгы ха юм. Хэнэйшье ажал хүндэтэй, харюусалгатай, хүшэр хүндэшье.

Рассказ гэжэ жанрые зүбөөр ойлгожо, энэ орёо хүшэр жанрта тон харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй.

М. ОСОДОЕВ.

Мүнөө Монголой Арадай Республика революциин урда тээхитэй жэшэхэдэ 5 дахин ехэ продукци үйлэдбэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Баянзух» нэгэдэлэй түрүү хонишон Д. Хандсурэн. ТАСС-ай фотохронико.

КОНКУРС СОНОСХОГДОБО

Байгаалиие сахин хамгаалха Ажалай Улаан Тугай орденто Бүхэроссин бүлгэмэй үргэдэхи съезд 1976 оной апрель һарада зарлагдаха юм. Энэ ехэхэн удха шанартай үйлэ хэрэг болоно. Байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй Буряадай республиканска совет журналистнуудай холбоонтой сугтаа тэрэниие угтуулан конкурс соносхобо. Нютагайнгаа байгаалиие сахин хамгаалха, тэрэнэй баялигай нөөсые эрдэм ухаанай үндэһөөр хэрэглэжэ, түрэл хизаарайнгаа байгаалиин гоё һайханиие, гайхалэнтэ газарнуудые удхатай түгэлдэрөөр зураглан харуулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхын түлөө энэ конкурс соносхогдоһон байна.

Газетэ, журналнуудта толилогдоһон зохёолнуудые (шүлэгүүд, очеркнууд, зураглалнууд, научно-публицистическэ статьянууд) конкурсдо эльгээхэдэ хамаагүй.

«Түрэл хизаарайнгаа байгаали гамна» гэһэн уряа доро конкурс үнгэргэгдэнэ.

Конкурсын болзор — 1975 оной августын 1-һээ 1976 оной августын нэгэн болотор үргэлжэлхэ байна. 1976 оной сентябриин нэгэндэ конкурсын дүн согсологдохо. Эрхим гэжэ тоологдоһон зохёолнуудта иимэ шангууд тогтоогдоо гэбэл:

Нэгэдэхи нэгэ шан — 150 түхэриг.

Хоёрдохи нэгэ — 100 түхэриг.

Гурбадахи нэгэ — 75 түхэриг.

Тиихэдэ тус тустаа 50 түхэригэй урмашуулгын хоёр шан тогтоогдоо. Байгаалиие сахин хамгаалха асуудалые һайнаар харуулһанайнь түлөө аймагай болон республиканска газетэнүүдтэ бүлгэмэй республиканска Советэй нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи шатын дипломууд барюулагдаха.

Мэргэжэлтэ журналистнууд, уран зохёолшод, поэдүүд, байгаалиие сахин хамгаалха талаар хүдэлдэг мэргэжэлтэд, эрдэмтэд, байгаалида дуратайшуул, тэрэниие һайн мэдэдэг хүнүүд, хизаар ороноо шэнжэлэгшэд, багшанар, дуратай бүхы хүнүүд конкурсдо хабаадалсахадань болохо.

Конкурсдо табиха зохёолнуудые иимэ адресаар эльгээхэ хэрэгтэй: **Улаан-Үдэ хото, Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэ, 5, байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй республиканска совет, конкурсын жюридэ.**

Байгша оной августын һүүлээршье хэблэлдэ гараһан зохёолнуудые конкурсдо эльгээхэдэ болоно.

«Түрэл хизаарайнгаа байгаали гамна» гэһэн конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсыт гэжэ бүхы журналистнуудта, уран зохёолшодто, байгаалида дуратай эдэбхитэдтэ байгаали сахин хамгаалха бүлгэмэй республиканска совет хандана.

А. ГРИГОРЬЕВ.

байгаали сахин хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй республиканска соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

КОНВЕИЕРЭЭР ШУБУУ ҮСХЭБЭРИЛГЭ

БЕРЛИН. ГДР-тэхи шубуудые промышленна аргаар үсхэбэрилгын эгээ томо комбинат Дрезденһээ холо бэшэ Радебург городто оршодог. Эндэхи фермэнүүд жэл бүри 150 гаран миллион үндэгэ үгэдэг 700 мянган тахяатай юм. Энэ продукцила, мүн жэл бүри мянган тонно шубуунай мяха комбинат Дээдэ-Эльбын индустриальна районой ажалшадта эльгээдэг байна.

Шубуунай оньһожоруулагдамал комбинадуудые бии болголго үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө ажахын энэ һалбариин продукциие эрид дээшэлүүлээ. Тиигэжэ 4 миллиард гаран үндэгэн худалдаанда гараһан байна. Энэнь түсэбтэ даабариһаа холо үлүү.

БОЛЗОРҺОО ЗУРГААН ҺАРААР УРИД

БУДАПЕШТ. Хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг Дьерскэ заводой хүдэлмэришэд табан жэлэйнгээ түсэбые зургаан һараар уридлан дүүргэбэ. Энэ амжалта социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ба ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа.

Ерэхэ табан жэлэй һүүл багаар заводой коллектив продукци бүтээн гаргалгаяа хоёр дахин дээшэлүүлхэ гэжэ шиидхээ.

ЭРХИМЭЭР ЭХИЛБЭ

ВАРШАВА. Польшын Заверц городой хлопок зэрэлгын «Пшиязнь» (Дружба) гэжэ фабрика түрүүшынгээ мянган тонно ээрэгдэһэн утаһа гаргаба. Тэрэнэй продукци Польшын Германска Демократическа Республикын бүд нэхэлгын предприятинуудта эльгээгдэнэ. Энэ фабрикые хоёр орон сугтаа бодхооһон байна. Тиимэһээ бүтээһэн продукцинь тэн хахадаар хубаагдана. Харин олзонь тус предприятиие үргэдхэхэ хүдэлмэришэдэйнь эрилтые хангаха хэрэгтэ зорюулагдаха юм.

Энэ фабрика оройдоол 33 һара соо бодхоогдожо, ашаглалгада үгтэһэн байна. Зургаан һара үнгэрхэдэ тэрэ проектээр хараалагдаһан хүсэндөө орожо жэлэй 12 мянган тонно утаһа үгэдэг болохо юм.

Чехословаки. Пльзен хотодохи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ машина бүтээлгын суута «Шкода» комбинадай коллектив Чехословакиин табан жэлэй түсэб уялгануудые дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Польшын Арадай Республикада эльгээгдэхээ байһан станай деталь бүтээгдэжэ байна.

РУМЫНИ. Советскэ Союззай техническэ туһаламжаар бүтээгдэһэн Борзешти городой нефтехимическэ комбинат элдэб олон продуктнуудые бүтээн гаргадаг юм. Тэрэ тоодо синтетическэ каучук, органическа будагууд болон пластмассанууд эндэ бүтээгдэдэг. Тус заводой продукци Советскэ Союзда, Францида, Италида, ФРГ-дэ, Англида болон бусад хилын саадахи 40 гаран оронуудта эльгээгдэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Борзешти городой нефтехимическэ комбинадай газаа түхэл.

АПН-эй фото.

ИСКУССТВАДА ДУРАТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ

Тус ансамблиин артистнар хүүгэд юм. Тиимэһээ тэрэ угаа һонирхолтой, онсо маягтай гэжэ тоологдодог. Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эгээн хүшэр үедэ, 1941 оной декабрь һарада, Москвада дайсанай бүһэлөөд байхада, мэдээжэ композитор Владимир Сергеевич Локтев Москвагай пионернүүд ба һурагшадай городской байшангай дуу, хатарай ансамбль эмхидхэһэн юм. Тэрэ үедэ 37 хүүгэдһээ бүридэһэн ансамбль дайшалхатаһан сэрэгшэдтэ фронт шадар түрүүшынгээ концерт харуулаа һэн.

Мүнөө коллектив дотор 1200 хүүгэд тоологдоно. Оркестрэй, дуунай ба хатарай хубаан бүлэг бии. Ансамбльда хабаадахын түлөө һайхан хоолойтой, ехэ эрмэлзэлтэй байха хэрэгтэй. Ансамблиин бүхы 43 багшанар консерватори дүүргэһэн, дээдэ мэргэжэлтэй юм. Үхибүүн бүхэн хүгжэмэй талаар ямар нэгэ бэлигтэй байдаг гэжэ тэдэнэр тоолодог. Гансал тэрэниие саашадань хүгжөөжэ шадаха хэрэгтэй. Ансамбль эрхим дуушад, хатаршадые бэлдэхэ гэһэн зорилготой бэшэ ха юм.

— Хүүгэдые искусствада дуратайгаар, тэрэниие ойлгожо һургаха гээшэ манай гол зорилго мүн, — гэжэ В. С. Локтевой нэрэмжэтэ ансамблиин уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ Алексей Сергеевич Ильин хэлэнэ.

Ансамблиин эмхидхэгдэһэнһээ хойшо тэндэ 15 мянган үхибүүд хабаадаа. Тэдэнэр эндэ дуу дуулажа, хатаржа, хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ наадажа һураа. Бүхы наһаяа искусствада зорюулһан хүнүүдшье эдэнэй дунда бии. Жэшээлэн хэлэбэл, Ехэ театрай балетэй солистнууд Наталья Бессмертнова ба Владимир Васильев, тус театрай оперын дуушан Тамара Синявская болон бусад. Гэбэшье ансамбльда хабаадаһан олонхи залуушуул тад ондоо мэргэжэл шэлээшье һаа, уран һайханай тус коллективые баяр баясхалантайгаар һанажа ябадаг.

— Ансамбль хадаа искусство ойлгожо һургаа. Энэ һургаалыень бүхы наһаараа мартахагүйб, — гэжэ ансамблиин гэшүүн байһан, мүнөө техническэ эрдэмэй кандидат Василий Песков хэлэнэ.

8—14 наһатай үхибүүд ансамбльда дуу дууладаг, хатардаг, хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ наададаг. Тэрэнэй репертуар баян, олон янзын ба һонирхолтой.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресстэ хабаадагшадай урда наада табижа, 1973 ондо ансамбль Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ойн баярай медаляар шагнагдаһан юм. Эб найрамдалай ба хани барисаанай хараа шугам хүүгэдэй иимэ зохидоор, арюунаар харуулхада, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй байхын аргагүй.

Мүнөө үедэ бишыхан 130 артист (ансамблиин концертнэ бүлэг) Голланди ошохо гастрольдоо оролдосотойгоор бэлдэнэ. Репетици хэдэг зал соо тэдэнэй модон гуталаар ябаха тобороон ба Голландиин арадай дуунууд ходо соностодог болонхой.

Ариадна НИКОЛЕНКО,
АПН-эй корреспондент.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ПОРТУГАЛИ: хархис хүсэнүүд шанга харюу сохилто абахая

ПОЛИТИЧЕСКЭ БАЙДАЛАЙ хүшэр бэрхэшээлтэй боложо байһан тухай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ мэдээсэлнүүд Португалиһаа ороно. Нёдондо жэлэй апрель һарада фашис гуримай унагаагдажа, демократическа хубилалтануудай замда ороной гараһанһаа хойшо хархис этэгээдүүдэй үүдхэһэн харата ябуулгануудтай ороной арад зон түрүүшынхеэ ушаржа байна бэшэ. Байгша оной март һарада үгэсөө хэһэн бүлэг үсөөхэн офицернүүд сэрэгэй үймөө татахые һэдээ һэн. Энэ хадаа хархис хүсэнүүдэй үүдхэһэн һүүлшын ехэ ябуулга болоһон байна. Һая болотор Саг зуурын правительствын бүридэлдэ ородог байһан политическэ партинууд — социалис ба арадай демократическа партинууд мүнөө революционно хүгжэлтэдэ гутамшаг муухайгаар добтолжо эхилбэ.

Революцида хабаадаһан түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлэй гол ёһондо үндэһэлһэн бүгэдэ арадай олоной хабаадалгатай эмхинүүдые орон доторoo эмхидхэн байгуулха түсэбые Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй (ДВС) ассамблейн баталан абаһанай һүүлээр эдэ партинууд орон доторхи байдалые түгшүүрилтэй шанга болгохые һэдэжэ байна. Демократическа олониитээр үргэнөөр һайшаагдаһан энэ шухала шиидхэбэри революционно хүгжэлтые саашадань үргэдхэхэ зорилготой гээд Португалиин Компартиин ЦК-гай Политкомиссиин мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гэбэшье иимэ эмхинүүдые байгуулга бидэнние үргэн ниитэ арад зонһоо таһаран холодуулгые улам түргэдхэхэ байна гэжэ айхадаа, социалис ба арадай-демократическа партинууд Саг зуурын правительстваһаа гараха тухайдаа соносхоо һэн. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөндэ. Компартида эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн хэдэ хэдэн митингнүүдые, демонстрацинуудые социалис парти эмхидхэһэн байна. Июлиин 19-дэ Лиссабондо болоһон митинг эдэ ябуулгануудые эгээл дээдэ шатадань хүргэһэн байха юм. Энээнние Португалиин нииислэл хотодо «доботолгын» шалтагаан болгохын тула хархис хүсэнүүд сугларһан байна. Теэд Компартяар ба профсоюзуудаар зоригжуулан эльгээгдэһэн арад зон Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй бата холбоо тогтоожо, хархис этэгээдүүдэй энэ ааша ябадалда шанга харюу сохилто үгөө һэн. Гэхэ зуура, революционно хүгжэлтэ дэбжэлтэ зогсоожо, Португалиин политическэ байдалай хараа шэглэлые баруун тээшэнь эрид хубилгаха гэһэн зорилготой хархис этэгээдүүдэй добтолго үргэлжэлһөөр. Компартиин ба түрүү үзэлтэй эмхинүүдэй гэр байрада добтолго, коммунистнуудые сохилго, коммунис литература худалдадаг магазинуудые, киоскнуудые галдан шатаалга — эдэ бүгэдэ энээн тухай элирхэйлэн гэршэлнэ.

Саг зуурын шэнэ правительство бүридүүлхээр даалгагдаһан премьер-министр Васку Гонсалвишта добтолхо гээшэ хархис хүсэнүүдэй гол зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн тэрээнтэй һанал нэгэтэй байһанаа үшөө дахин мэдүүлээ. Тиин тэрэнние дэмжэжэ байһан тухайда мэдүүлһэн олон тоото телеграмманууд, политическэ партинуудай, профсоюзуудай, ниитын эмхинүүдэй амаршалганууд ороной бүхы заха булангуудһаа эльгээгдэнэ.

Энэ хүдэлөөнэй дээдын зургаан болохо ДВС-эй ассамблейн ээлжээтэ заседани энэ неделиин һүүл багта үнгэргэгдэхэ байна. Орон доторхи революционно хүгжэлтые саашадань үргэдхэхэ шэнэ шухала шиидхэбэринүүдые ассамблей абаха байха гээд хүлеэнэ. Португалида хархис хүсэнүүд юушье түйлахагүй. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ба арад зоной бата холбоон энээнэй эшэ үндэһэн болоно.

БУРУУ ҺҮРЭҺЭН ПОЛИТИКА

АМЕРИКЫН ГҮРЭНҮҮДЭЙ эмхиин (ОАГ) тусхай зүблөөн Коста-Рикын нииислэл — Сан-Хосе хотодо боложо байна. Энэ нютагай эмхидэ хабаададаг 24 ороной түлөөлэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Аяар 1947 ондо Рио-де-Жанейрэ хотодо баталагдан абтаһан нэгэ нэгэндээ туһаламжа үзүүлхэ тухай американ оронуудай хоорондын договор гэдэгые хаража үзэхын, мүн бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула сугларһан байна. Кубын асуудал хадаа тэрээндэ хабаадагшадай анхарал татаха гээд зүблөөнэй хүдэлмэри тухай үргэнөөр бэшэхэ, харуулха журналистнууд тэмдэглэнэ.

Бүмбэрсэг дэлхэйн баруун хахад хуби дахи түрүүшын социалис гүрэнние экономическа, политическэ талаһаань амаарлан хашаха, харшалха гэһэн ябуулга ОАГ Вашингтоной тухиралгаар 1964 ондо соносхоһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо уласхоорондын оршон байдалда ехэ хубилалтанууд болоо, уласхоорондын шахардуу байдал һулараа. Латинн Америкын оронуудта энээнэй ехэ нүлөөтэй байһые эдэнэр һайн ойлгоно.

Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, Кубые хашаха, харшалха гэһэн политика Латинн Америкын мүнөөнэй бодото байдалда яашье тааранагүй.

Мүнөө ОАГ-ай хэды хорёошье һаань, энэ түбиин 11 орон Кубатай дипломатическа харилсаа тогтоогоод, экономическа, худалдаа наймаанай холбоо барисаагаа улам хүгжөөжэ байна. Кубада хабаатай политикаяа хаража үзэхэ ёһотой байһан тухайдаа ОАГ-ай элдэб конференцинүүдтэ хабаадагшад мэдүүлнэ. Жэшээнь, нёдондо жэлэй ноябрь һарада Экуадорто ОАГ-ай зүбшэлэлгын конференцидэ хабаадаһан 21 делегациин 12-ынь Кубада эсэргүү ябуулгануудые буруушааһан байгаа. Иимэ шиидхэбэринүүдые абахын тула гурбанай хоёр хубиһаа үлүүнинь дуугаа үгэхэ ёһотой гэһэн ОАГ-ай Уставай шоро муута «17-дохи статьяда» түшэглэн, Кубатай харилсаагаа һайжаруулхые буруушаагшад, нэн түрүүн Чили, Парагвай, Гаити ба хархис засаг захиргаантай бусад хэдэ хэдэн оронууд эдэ ябуулгануудые болюулха хэрэгтэ тойбо татаа һэн.

Зүгөөр Кубатай харилсаагаа һайжаруулха гэһэн ябадалай тэхэришэгүй боложо байһаниинь хүн бүхэндэ ойлгосотой. Энээнтэй дашарамдуулан, «Нью-Йорк таймс» гэжэ американ газетэ нигэжэ бэшэбэ: «Хэрбээ энэ түбидэ тохёолдожо байһан асуудалнуудые бодотоор хаража үзэхые халташье хүсөө һаа, Кубада эсэргүү ябуулгануудые болюулха талаар ОАГ саашадаа хэдэрлэжэ байха ёһогүй».

Бүхы юумэ шүүмжэлхыгээр хаража үзэхэдэ, ОАГ-та энээнние ойлгоо хэбэртэй. Тиин мүнөө эдэ ябуулгануудые болюулха гү, али үгы гү гэжэ бэшэ, харин энээнние ямар тухэл шэнжэтэйгээр бэелүүлэлтэй гээшэб гээд хөөрэлдэжэ байна.

Удаан сагай соо арсалдаата хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй һүүлээр Сан-Хоседэ болоһон зүблөөндэ хабаадагшад ОАГ-ай Уставай 17-дохи статьяда заһабари оруулаа. Энээнһээ хойшо ямар нэгэн орон тушаа ябуулганууд гурбанай хоёр хубяар бэшэ, харин олонхиин дуугаар лэ абтаха аргатай болобо. Кубада эсэргүү ябуулгануудые болюулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула ОАГ-та хабаатай оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөе зарлаха тухай шиидхэбэри абаха ёһотой. Америкын гүрэнүүдэй эмхиин Саг үргэлжын Совет һаяар эндэ, Коста-Рикэдэ зарлагдаха юм гэжэ үгэеэ ойлголсоһон байна. Кубада эсэргүү ябуулгануудые болюулха тухай шиидхэбэри энэ зүблөөндэ хабаадагшад баталан абаха гээд этигэн найдажа болоно.

Е. ЕГОРОВ,
А. МЕДВЕДЕНКО.
(ТАСС).

РЕПОРТАЖ

СЭЛГЕЭХЭН СЭЛЭНГЫН ДОЛГИН ДЭЭРЭ

СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд, манай Эхэ ороной арад зон, эдэнэй дунда республикымнай ажалшад баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ.

Энэ һайндэртэ зорюулагдаһан баяр ёһолол үнгэрэгшэ амаралтын үдэр манай республикын нииислэл — Улаан-Үдэ хотын Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэхи уһанда ородог газарта болобо. Оронойһнай Далайн-Сэрэгэй Флодой, мүн спортын бүлгэмүүдэй тугууд һэбшээ һалхинда үлеэлгэн, далбан намилзахадаа, эндэхи байдалые бүри һүр жабхалантай болгожо, сугларагшадай нюур шарайе баяраар халяана.

Бага хэмжээнэй флодой парадаар Сэлэнгэ мүрэн дээрэхи һайндэр нээгдэбэ. Совет ороной 15 союзна республикын тугуудые намилзуулһан моторно онгосонууд Улаан-Үдын судна бүтээдэг заводой оршонһоо гараад, уһанай нюрууе хаха эсхэн шуумайлдаа.

Республикын сэрэгэй комиссар Д. Дж. Гончиков парадта хабаадагшадые угтан абаад, халуунаар амаршалба.

Удаань Улаан-Үдэ хотын ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн, БурАССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо С. С. Перепанов үгэ хэлэжэ, бүгэдэ арадай һайндэрөөр сугларагшадые амаршалһан байна:

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойн, КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ политическэ ба ажалай ехэ эдэбхиин оршон байдалда бүгэдэ арадай һайндэр үнгэржэ байна. Һайндэрөөр та бүгэдэнние амаршалаад, энхэ мэндэ ябахыетнай, амжалтатай һайнаар ажаллахыетнай хүсэнэб.

Һайндэрэй спортын программа эхилбэ. Уһанай нюруу дээгүүр санаар урилдаан эндэ сугларһан хүн зонние һонирхуулаа. Республиканска туризмын Соведэй хүдэлмэрилэгшэ Олег Петров, армиин албанһаа табигдажа ерэһэн Алексей Горобец гэгшэд дүршэл шадабаряа харуулһан байха юм.

Парашюдаар уһан дээрэ һүрэлгэ программын гол зүйл байгаа. Улаан-Үдын авиапредприятиин «АН-2» түхэлэй самоледой тойроод лэ ерэхэдэнь, парашютистнүүд хойно хойноһоо һүрэжэ, Сэлэнгэ мүрэнэй миралзан хашарһатаһан нюруу дээрэ бууна.

Республикымнай нииислэл хотын авиационно клубай начальник, парашюдаар 600 гаран һүрэһэн, спортын мастерта кандидат И. С. Мордеев шалгалтын һүрэлгэ түрүүлэн хэбэ.

Авиационно техникумэй студент, орэйдоол 25 дахин һүрэлгэ хэһэн 2-дохи разрядай спортсмен Сережа Курдюков, прибор бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Николай Харченко, индустриально-педагогическа техникумэй студент Костя Батуев, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Тамара Перевалова, авиаклубай штатна летчик-инструктор Сергей Барашниченко 700 метрһээ голой тэг дунда буужа, сугларагшадай сэдьхэл ханаагаа.

Дүршэл ехэтэй парашютистнүүд Владимир Горбунов, Андрей Игнатюк, Анатолий Жарников гурбанай бүлэгөөрөө һүрэжэ, парашюдаа задалхадань, хүхэ-сэнхир огторгойдо үнгын сэсэг һалбаршаһандал үзэгдэбэ.

— Авиазаводой хүдэлмэришэн, зонын мүрысөөндэ хэдэн удаа хабаадагша, 1-дэхи разрядай Александр Заяшников 1600 метрһээ һүрэхэдөө, 20 секунда соо парашюдаа задалангүй ябаһангаа һүүлээр тэрэнээ нээхэ юм, — гэжэ авиаклубай начальник И. С. Мордеевэй микрофоноор соносхоходонь, хүн зон альга ташалгаар угтаба.

Тиин А. Заяшников 173-дахи һүрэлгэеэ амжалтатайгаар хэжэ, хүнүүдэй халуун найдалыень харюулһан байха юм.

Һүүлээрнь «Амур», «Крым», «Водомет» түхэлэй моторно онгосонуудаар 2000 метртэ урилдаан үнгэргэгдөө. Уһанай аюулһаа абардаг городой станциин хүдэлмэрилэгшэ Александр Морозов, «Сибпромвентиляция» гэжэ эмхиин хабсаргагшадай бригадир Дмитрий Маланухa, судна бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Александр Дружинин гэгшэд эдэ суднануудаар урилдаанда илаба.

Илагшад ДОСААФ-ай республиканска комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, физкультура ба спортын городской комитедэй дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Сэлэнгэ мүрэн дээрэ болоһон һайндэрэй үе.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ЖОЛООШОД БОЛОН ЯБАГАШУУЛАЙ ХАРИЛСААН

Автомобиль болон бэшэшье транспорт харгыгаар нишэ тиишээ гүйлдэжэ байдаг гээшэ. Тэрээнһээ гадна, ябаган хүнүүдшье харгы дээрэ баһал олооро һүндэлжэ байдаг ха юм. Энэ ехэ хүлгөөн соо ябаган хүнэй харгыгаар ябаха эрхэ хамгаалагдана гү? Заатагүй хамгаалагдана. СССР доторхи харгы замаар ябаха дүримдэ шэнэ хубилалта, нэмэлтэ 1975 оной апрельһээ оруулагдаһан байна.

Харгы замаар ябаха дүримэй 116-дахи пунктда иимэ шэнэ хубилалта, нэмэлтэ оруулагдаа: «Ябаган хүнэй харгы хүндэлэн гараха гэһэн тэмдэгтэй газарта транспорт жолоодогшо дүтэлэн ерэхэдээ, машинынгаа ябасые удааруулха гү, али харгы хүндэлэн гаража ябаһан хүнние урдуураа табихын тулада машинаяа зогсоохо зэргэтэй»...

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, харгы хүндэлэн гараха тэмдэгтэй газараар ябаһан хүн жолоошондо орходоо үлүү эрхэтэй. Тиимэһээ жолоошон ябаган хүнэй харгын нүгөө захада гаратар урдуураа табиха уялгатай. Аалиханаар ябажа, харгы хүндэлэн гараха гэһэн эрилтэ ябаган хүндэ табигдахаяа болёо. Тэрэ харгы хүндэлэн гарахадаа, ямаршье шалтагаангүйгөөр удаарха, зогсохо ёһогүй.

Дүримэй энэ пункт үргэдхэгдэжэ, жолоошоной тон һэримжэтэй, анхаралтай ябахые баадхана. Хэрбээ анхандаа жолоошон ябаган хүн хоёрой хоорондохи харилсаан тухай тодо һонороор бэшэгдээгүй байгаа һаа, мүнөө шэнээр нэмэгдэжэ бэшэгдээ. Хэрбээ ябаган хүнэй харгы хүндэлэн гараха гэһэн тэмдэгтэй газарта машинын зогсожо байгаа һаань, жолоошон тэрэнэй хажуугаар гарахадаа зогсоһон машинын урдуур ябаган хүн үгы гэжэ һайса мэдээд, замаа үргэлжэлүүлхэ ёһотой.

Харадаггүй һохоршуулда тусхай эрхэ олгогдоо. Шэнэ дүрим соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Сагаан таягаараа тэмдэг үгэһэн харадаггүй хүнние жолоошон ямаршье ушарта урдуураа гаргаха уялгатай».

Мүнөө транспорт болон хүнүүдэй харгыгаар ябаха олошоржо, ехэ хүлгөөтэй болоо. Иимэ ушарта жолоошодшье, ябаган хүнүүдшье ехэ һэримжэтэй, анхаралтай байха зэргэтэй.

Манай городой үйлсэ, гудамжануудта ехэ хүлгөөтэй байдаг. Бабушкин — Терешковагай, Ленин — Ербановай, 50 лет Октября проспект — Гагаринай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдэй уулзаһан бэлшэр дээрэ илангаяа хүлгөөтэй байдаг.

Жолоошод, ябагашуул! Харгы дээрэ гарахадаа, һэримжэтэй һэргэг ябахыетнай уридшалан һануулая!

Б. ФЕДОСЕЕВ,
ГАИ-гай агитаци болон пропагандын таһагай инструктор.

Телефон, телеграф, радио: Хилын саанаһаа

ВАШИНГТОН

ЭЛИТЭ ЕХЭ АМЖАЛТА

ТАСС

Совет-американ замбуулинай хамтын туршалгын амжалтатайгаар дүүргэлгэ американ олониитын ба хэблэлэй гол анхаралда байһаар. Номгон далай дээрэ хараалагдаһан газартаа «Аполлоной» амжалтатай һайнаар бууһан тухайнь, хамтын ниидэлгын амжалтатайгаар дүүрэһэнтэй дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй США-гай Президент Дж. Форддо эльгээһэн амаршалгын бэшэгэй дүүрэн текстые газетэнүүд толилно, радио, телевидени дамжуулна.

Хамтын туршалгада хабаадаһан «Союз-19» гэжэ совет замбуулинай онгосо тухай американ хэблэл ехэ юумэ бэшэнэ.

Энэ хамтын ниидэлгэ хүн түрэлтэнэй эрдэм, техникын арга боломжонуудые үргэдхэхэһөө гадна, дэлхэйн хоёр ехэ гүрэнэй харилсаан уласхоорондын байдалда ехэ удха шанартай байна гээд американ хэблэл онсолон тэмдэглэнэ.

— «Союз—Аполлон» гэжэ замбуулинай туршалгын амжалтатай дүүрэлгээр сэдьхэлээ хананги байһанаа мэдүүлнэб, — гэжэ түлөөлэгшэдэй палатын түрүүлэгшэ Карл Альберт ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ: — Энэ ниидэлгэ СССР-эй ба США-гай эрдэм, техникын айхабтар ехэ амжалта түйлаһыень элирхэйлэн харуулба.

Энэ хамтын туршалга замбуулин дайдада СССР-эй, США-гай хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулха арга олгохо байна гэжэ жолоодогдодог замбуулинай онгосонуудай Хьюстондэхи түбэй директор К. Крафт, американ талаһаа «Союз—Аполлон» гэжэ проектын техническэ директор д-р Г. Ланни хэлэбэ.

БАГДАД

СССР-эй туһаламжаар

ТАСС

Элшэ хүсэнэй талаар совет-ирак харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

25 жэлээр хараалагдаһан электрижүүлгын түсэбые Ирагай хүтэлбэрилэгшэд хэдэн жэлэй урда тээ баталан абаһан байгаа. Элшэ хүсэнэй ниитэ нэгэн түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, ууралаар хүдэлдэг ба гидроэлектростанцинуудые, дамжуулгын линиинүүдые бариха, хүдөөгэй районуудые электрижүүлхэ гэжэ энээн дотор хараалагдаһан юм. Байгаалиин газ дээрэ хүдэлдэг хэдэн станци барихаар хараалагдана.

СССР-эй техническэ туһаламжаар баригдаха 840 мянган киловатт хүсэтэй Насиридахи электростанциин һуури энэ хабар табигдаа һэн.

ВАШИНГТОН

Ашагтай худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө

ТАСС

Советскэ Союзтай США-гай хэдэг худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае үргэдхэхэ шухала гэжэ «Пепсико» компаниин президент Д. Кендалл хэлэбэ.

Советскэ Союз, Холбоото Штадууд али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаагаа амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаха байна гэжэ «Юнайтед стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» гэжэ журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. 1968 онһоо 1980 он болотор совет-американ худалдаа наймаанай хэмжээн 14 миллиард долларто хүрэхэ байна. Гэбэшье Советскэ Союзтай адли тэгшэ эрхэтэй худалдаа наймаа үшөөл хэнэгүйбди. Советскэ Союзтай хэгдэдэг худалдаа наймаае хизаарлаха гэһэн худалдаа наймаанай хуулиие конгресс абаһан байна гэжэ Д. Кендалл хэлэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Хубилалтанууд хэгдэнэ

ТАСС

Аргентинын президент Мария Эстела Мартинес де Перон министрнүүдэй кабинедтэ ээлжээтэ зарим тэды хубилалта оруулба. Энэ хадаа һүүлэй арбан хоног соо правительствада хэгдэһэн хоёрдохи хубилалта болоно. Урда тээнь Хосе Логес Вегын ээлжэ байһан социальна хангалгын министрэй тушаалда Родольфо Робальос томилогдоо. Тэрэ тус министерствын захиргаанай таһагай хүтэлбэрилэгшэ байһан юм. Селестино Родригын орондо Педро Хосе Бонаньи экономикын министр болоо. 1955 ондо болоһон сэрэгэй урбалтын урда тээ тэрэ Хуан Пероной кабинедэй бүридэлдэ ородог һэн.

Правительствада болоһон хубилалтанууд хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы арадай шухала илалта туйлаһые элирхэйлэн тэршэлнэ. Гэбэшье мүнөөнэй хүшэр бэрхэшээлтэй байдалые һайжаруулхын тула гансал министрнүүдые һэлгэхэ гээшэ хангалтагүй байна. Политическэ хараа шэглэлээ эрид хубилгаха шухала гээд Компарти тэмдэглэнэ.

ХЬЮСТОН

Ниидэлгэ залан хүтэлхэ американ түбэй мэдээсэл

ТАСС

Астронавтнууд Т. Стаффорд, В. Бранд, Д. Слейтон гэгшэд мүнөө үедэ Гавайн аралдахи Гонолулын сэрэгэй медицинскэ түбтэ байлгагдана гээд эндэ соносхогдоо. Эдэнэр медицинскэ шалгалта гараха юм. «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосын модулиин газарта бусаха үеэр азотно тетроксидэй уурал командна модуль руунь орожо, астронавтнуудай хоолой халта үбдэхөөгөө. Парашют нээдэг тэһэрэлгын түхеэрэлгэһээ хорото газ модуль руу ороо ха гээд багсаамжалагдана.

«Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосын экипажнуудай бэенүүд һайн. Һэргылэлтэ хэхын тула Стаффордын, Брандын, Слейтонэй бэенүүд шалгагдаха байна гэжэ астронавтнуудай врач мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН

США-да юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ

ТАСС

Орон дотор мүнгэнэй үнын уналгые шиидхэхэ гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ гээд США-гай Ажалай министерствын толилуулһан баримтанууд элирхэйлэн гэршэлнэ. Эдэ баримтануудай ёһоор, худалдаа наймаанай үнэ сэн 0,8 процентээр ехэ болоо. Энэ жэлэй хоёрдохи кварталда юумэнэй үнэ сэн 7,1 процентээр хүндэрһэн байна. 1967 онойхитой сасуулхада, юумэнэй сэн 60,6 процентээр нэмээ.

Салин хүлһэ ба юумэнэй үнэ сэн тогтонижоруулха Соведэй түрүүлэгшэ А. Рис энээн тухай хэлэхэдээ, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй ба эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үнэ сэн дээшэлхэ гэжэ мэдүүлбэ.

АНКАРА

Турциин правительствын шиидхэбэри

ТАСС

1969 оной июль һарада Турциин ба США-гай хоорондо баталагдаһан хамтааран оронуудаа хамгаалха тухай договор «юридическэ хүсэеэ бууран» гэжэ Турциин правительство соносхобо. Энээнтэй дашарамдуулан, Турциин газар дээрэ байдаг американ сэрэгэй бүхы баазануудай ябуулга хоригдоо. Тиин июлиин 26-һаа хойшо эдэ баазанууд Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хиналтада оробо.

Турцида американ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдалгые хорихо тухай США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын шиидхэбэрие правительствын онсо яаралтай заседани дээрэ хаража үзэхэдөө, американ баазануудай ажал ябуулга болюулха тухай шиидхэбэри абаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Шанда хүртэһэн фильмүүд». Телевизионно фильмүүдэй бүхэсоюзна харалгаһаа. 11.05 — «Экран» (үнгэтэ). 11.25 — 11.35 — Забһарлалга. 11.35 — «Королевство кривых зеркал» — кинофильм (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Шатарай һургуули». 13.30 — «Спортын һонин» (үнгэтэ). 14.00 — «Баатаршалга». 14.30 — «Даурия» — кинофильм. (1-дэхи сери, үнгэтэ). 16.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан». «Табан жэлые болзорһоонь уридI» КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь М. П. Трунов дамжуулгада хабаадалсаха. 16.45 — А. Пушкин. «Медный всадник». 17.15 — Совет Эстониин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуу, хатарай һайндэр (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.30 — Һүүлэй һонин.

«Орбита». 19.40 — «Баатаршалга». 20.10 — «Даурия» — кинофильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 21.40 — М. Глинка «Неоконченная соната для альта и фортепьяно» (үнгэтэ). 22.00 — «КПСС-эй XXV съездые угтуулан» (үнгэтэ). 22.45 — Совет Эстониин 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дуу, хатарай һайндэр (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — «Спортын һонин» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.40 — Мультфильм. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.05 — «Театральна уулзалганууд». 20.55 — Документальна фильм. 21.25 — Элшэ хүсэнэй доройтон муудалга тухай хөөрэлдөөн.

ЛИССАБОН

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ассамблейн шиидхэбэринүүд

ТАСС

Португалиин Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ассамблейн онсо яаралтай сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Орон доторхи политическэ байдалые ассамблейн делегадууд хаража үзөө гээд национальна радиогоор дамжуулагдаһан тусхай коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Республикын президент генерал Кошта Гомешой хэлэһэн үгые ДВС-эй ассамблей шагнаба. Политическэ байдалда хабаатай асуудалнууд тухайда тэрэ гүнзэгы шэнжэлэл хэһэн байна.

Премьер-министр Васку Гонсалвиш сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ орон доторхи политическэ байдалда дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

КАНАДА. Ванкувер городой эгээ томо радиостанцинуудай нэгэндэ хүдэлмэришэд забастовко соносхобо. Тэдэнэр эд бараанай, эдеэ хоолой сэнгэй дээшэлһэнтэн дашарамдуулан, хүдэлмэриин салингые мүн дээшэлүүлхэ, ажалшадай байдалые һайжаруулха эрилтэ табиһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: забастовкодо гараад байһан алба хаагшад.

ТАСС-ай фотохронико.

УНШАГТЫ һонирхохол байхат

ҺУРГУУЛИИН АКАДЕМ

МИНСКДЭ эмхидхэн б… гуулагдаһан академиин гэшү… дэй наһан 17-һоо дээшэ б… юм. Республикын Наукан… дай академиин шэнжэлэ… институдуудай дэргэдэ эмх… хэн байгуулагдаһан тусхай … лэлтэй 11 һургуулиин һур… шад тэрэнэй «бодото гэшү… болоо. Эрдэмтэдэй хүтэлб… доро эндэ үхибүүд дура… предмедүүдээ — математи… физикэ, биологи, хими, геог… фи, экономико, философи, юр… хы эрдэмэй һургуулинууд… орходоо, бүри гүнзэгыгээ… шудалдаг байна. Эдэнэр б… даагаад шэнжэлгэнүүдые, т… шалгануудые хэдэг юм.

1500 шахуу һурагшад … гуулиин академидэ һура… Һурагшадай Совет тэрэ… хүтэлбэрилнэ. Һурагшад, … дэмтэд тэрэнэй бүридэлдэ ор… дог.

Бэлигтэй бэрхэ үхибүүд… зохёохы дүршэл шадабар… хүгжөөхэ, ямар мэргэжэл … лэхэ байһанние элирүүлхэ … шэ һургуулиин академиин … зорилго болоно.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ НЭР… КАРТА ДЭЭРЭ

ОРОДОЙ флодой лейтена… байһан үбгэнэйнь — В. … Прончищевай ажабайдалд… адли. Мария Прончищевага… нэрэ 240 жэл соо морягууд… аяншалагшадай, хойто эг… далайнуудые шэнжэлэгшэд… дунда домог суудa гараһа… Агууехэ Хойто экспедиц… Ленско-Хатангска отряд… хабаадаха үедөө тэрэ бүхы … салан зоболонгуудыень нүх… тэйгөө хубаалдаһан юм гэхэ.

Мария Прончищевагай н… рээр Таймырай хахад аралдах… тохойнуудай нэгэн нэрлэгдэ… хэй.

Иимэ жэшээнүүд ганса нэгэ… бэшэ юм. Эхэнэрнүүдэй нэрэ… Арктикадахи аралнууд, бул… тохойнууд, гол мүрэнүүд, ха… ууланууд, хушуунууд, ледн… гүүд нэрлэгдэнхэй. Эдэнэй … би заяан гол түлэб уршаг … бэгтэ дайрагдаһан байгааш… һаа, эрэлхэг зоригой, баатар… шалгын һүлдэ тэмдэг болод… байна.

Манай ороной суута геол… Елена Константиновна Сычуго… вагай нэрэ обогой түрүүш… үзэгүүдээр Врангелиин нэрэ… жэтэ арал шадархи тохо… ЕКС гэжэ нэрлэгдээ һэн.

Хойто мульһэтэ океана… географическа карта дээр… Крупскаягай нэрэмжэтэ ара… хушуун, Роза Люксембурге… нэрэмжэтэ хушуун, Терешкова… гай нэрэмжэтэ хушуун мүн… бии болонхой. Эрэлхэг поляр… ник эхэнэрнүүдэй нэрээр Хо… то газартахи хадануудай нэгэ… нэрлэгдэһэн байна.

Арктикын карта дээрэ нэр… нүүдэйнь табигдаһан эхэнэр… нүүдтэ Уласхоорондын эхэнэр… нүүдэй жэлэй заседанинууда… нэгэн зорюулагдаха юм гэж… СССР-эй Географическа бүлэ… мэй хойто филиалда ТАСС-а… корреспондентдэ мэдээсэбэ.

АЯНШАЛАГША-УГОРЬ

Могой шэнги дүрсэтэй заг… ha барижархихадаа. Вологод… ско областиин «Советская Рос… сия» колхозой загаһашад гай… хахын ехээр гайхалдаба.

— Энэмнай угорь ха юм' … гэжэ эдэһэй нэгэн шангаар хэ… лээ.

— Сагаан нуурта хэдэн жэ… соо загаһа олзоборилон бар… жа байгаашье һаань, угорь т… рүүшынхеэ баригдаа. Загаһ… шад һонирхоһондоо, тэрэнни… хэмжэжэ үзэбэ. Тэрэнэй утын… 80 сантиметр байгаа.

Сагаан нуурта угорьнууд… байдаггүй юм. Эдэ Балтин… Баренцын ба Сагаан далай… бассейнүүд соо амидардаг ю… Энэ юрэ бусын айлшан Са… гаан далайһаа гү, али Балти… каһаа иишэ ерэһэн байгаа ёһо… той. Ягаашье һаа, энэ аянша… лагша айхабтар ехэ уһан за… гаталхаһаа гадна, олон тоот… гидроузелнууд соогуур гараһ… ушартай болоһон байна.

(АПН-ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИ…

Нэгэдэхи хуудаһан… Республикын ажахынуу… тэжээл бэлэдхэлгын хүд… мэриин ябаса тухай то… мэдээсэлнүүдэй суглуулба… Сошордомо дохёо (авторы… В. Воронцов). ТАСС-ай h… лэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһан… В. Николаевай статья. П… тийна хронико. «Бүри ех… шье бүтээхэ байгаа...» — … Васильевагай статья. «Х… даһан газар шэнээр һал… ба» — АПН-эй матер… Совет орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһан… «Нилова-Пустыньда» — … Натаевай статья. «Таря… дай туһалагшад» — Л. … колаевагай статья. Дэл… оронуудай һонинууд. Ул… хоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһан… «Үльгэр онтохоной ороң… — Р. Макальскаягай стат… Врачай зүбшэл. Элдэб һо…

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону…

г. Улан-Удэ, ул. Лен… 35, телефоны: приемная 2-54-93, секретариат 2-66-76, общественная пр… ная — 2-56-62.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров Бур АССР Н-03575. Заказ № 00…